

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır.

Heydər Əliyev

DİPLOMAT

№ 38 (502) 10-16 Cotmeh, Oktyabr sal. il 2022
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Həjaye:

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!

Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məşidləri.

Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.

Səbāhəddin Eləğlū

Səh. 2

Prezident İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasının
Prezidenti Vladimir Putinlə görüşü olub

PİROZBAHİ

Serokê Yekitiya Civata Kurdên Azerbaycanê û Xudan İmtiyaz û sernivîsê rojnameya "Diplomat"-ê Tahir Silêman, li ser navê sendikaya giştî û desteya birêvebiriya rojnameyê, em pîrozbahiyê li rêzdar Doktor Letif Reşîd dikin ku, wek serokomarê nû yê İraqê hat hilbijartin. Di 13ê cotmehê de li parlamentoya İraqê dengdan hat derbaskirin û cenabî Doktor Letif Reşîd serket. Em di vê posta nû ya serokomariyê de jê re serkeftinê dixwazin. Em hêvî dikin ku serokomarê nû yê İraqê birêz Doktor Letif Reşîd yekrêzî û wekhevîya gelên İraqê, aramiya İraqê bi dest bixe û İraqê ber bi qonaxê nû ya serkeftî û geşepêdanê ve bibe û bigihe jiyaneke edlayî, dostanî, biratî, wekhevî û geşepêdanan gelê İraqê.

- Em careke din pîrozbahiyê li birêz Doktor Letif Reşîdî dikin û hêvîya serkeftinê di vê posta berpîrsyar de hertim serkeftinê dixwazin.

-Bi rêz û hurmet li ser navê Serokê Yekitiya Civata Kurdên Azerbaycanê û Xudan İmtiyaz û sernivîsê rojnameya "Diplomat" Tahir Silêman.

Serok Barzanî pîrozbahî li serokomarê nû yê İraqê Letif Reşîd kir

Serok Mesûd Barzanî pîrozbahî li Serokomarê nû yê İraqê Letif Reşîd kir ku îro 13ê Cotmehê di dengdana Parlamentoya İraqê de hat hilbijartin.

Baregeha Barzanî ragihand, îro 13ê Cotmeha 2022an, Serok Mesûd Barzanî ji bo hilbijartina Letif Reşîd wek Serokomarê nû yê İraqê pîrozbahî li wî kir.

Di daxuyaniya Baregeha Barzanî de hat diyarkirin ku Serok Barzanî hêvî kir, "proseya siyasî ya İraqê derbasî qonaxê nû û erênî bibe."

Hêjayî gotinê ye, Dr. Ebdulletif Reşîd ku bixwe ji YNKê ye bi pêşniyara Partiya Demokratî Kurdistanê û vekîşîna namzedê PDKê ku aliyên siyasî yên İraqê jî piştewaniya wê pêşniyarê kirin, bi piraniya dengên parlementeran wek serokomarê nû yê İraqê hat hilbijartin.

Səh. 8

Neçirvan ve Mesrur Barzani'den
Irak Cumhurbaşkanı Reşid'e mesaj!

Lətif Rəşid İraqın prezidenti seçildi

Səh. 3

ŞƏDDADİ KÜRD DÖVLƏTİ

Səh. 7

ŞƏRƏF XAN BIDLİSİNİN "ŞƏRƏFNAMƏ"
ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

Səh. 5

FESTİVALA REWŞENBİRİ YƏ NIVİSKARÊN
KURD LI DUHOKÊ HAT DERBASKIRIN!

Səh. 11

TARİXDƏ İLK KÜRD LƏR VƏ ONLARIN KRALLIQLARI

Səh. 6

Ракетный обстрел "Зеленой зоны" Багдада: есть жертвы

Səh. 18

Səh. 4

Xudu Məmmədovun
vəfatından 34-il ötür

Səh. 4

TAMAH və SƏBR

Səh. 8

KSDP liderindən
Xaneqin uyarısı!

Səh. 11

Biden: Em digel jin û
welatiyên İranê yên wêrek in

Prezident İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinlə görüşü olub

Oktyabrın 13-də Astanada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinlə görüşü olub.

Dövlətimizin başçısını salamlayan Prezident Vladimir Putin dedi:

-Hörmətli İlham Heydər oğlu, Sizinlə bugünkü tədbir çərçivəsində indi görüşmək fürsətinə görə çox şadam. Biz Sizinlə müntəzəm olaraq görüşürük və həmişə nədənsə danışmağa mövzu var. Çünki çox müxtəlif istiqamətlər üzrə kifayət qədər geniş qarşılıqlı fəaliyyət mövcuddur. Rusiya Azərbaycanın aparıcı iqtisadi-ticarəti tərəfdaşlarından biri kimi qalmaqdadır və əmtəə dövriyyəsi artır. Məncə, ötən il 14 faiz artıb, bu ilin ilk 7 ayı ərzində 7 faizdən çox artıb. Bizim iqtisadi operatorlar Azərbaycan iqtisadiyyatına 4,5 milyard dollar sərmayə yatırılar.

Hökumətlərarası Komissiyanın həmsədrləri müntəzəm görüşürlər. İşlər Sizin təklif etdiyiniz plan üzrə gedir. Düşünürəm ki, 2024-cü il də daxil olmaqla, Sizin tərəfinizdən təklif olunan bir sıra perspektivli, maraqlı layi-

hələr üzrə gedir. Təbii ki, biz regionda vəziyyətin nizamlanması ilə bağlı məsələləri də həmişə diqqətdə saxlarıq. Ümidvaram ki, bütün bu məsələlər üzrə bir daha danışmaq fürsətindən də istifadə edəcəyik və mövqelərimizi dəqiqləşdirəcəyik.

Prezident İlham Əliyev dedi:

-Vladimir Vladimiroviç, Sizi yenidən görməyimə çox şadam. Siz tamamilə haqlısınız, biz müntəzəm görüşürük, demək olar, bu yaxınlarda Sankt-Peterburqda, o görüşə qədər isə ötən ay Səmərqənddə. Bizim münasibətlər nə dərəcədə dinamik inkişaf etsə də, Siz dediyiniz kimi, bir çox məsələlər üzrə mövqelərimizi dəqiqləşdirməyə həmişə ehtiyac var. Biz ölkələrimiz arasında münasibətlərin bu cür inkişaf etməsinə görə çox şadıq. Fikrimcə, bu münasibətlər ən yüksək səviyyəyə - müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyət səviyyəsinə çatıb və biz bir çox məsələlər üzrə fəal surətdə irəliləyirik. Siz qeyd etdiniz, təsdiqləmək istəyirəm ki, iqtisadi-ticarəti əlaqələr üzrə əmtəə dövriyyəsinə artım var. İndi müəyyən etdiyimiz və bun-

dan əvvəlki görüşlərdə razılaşdırdığımız layihələr bizə qarşılıqlı ticarəti daha da artırmaq imkanı verəcək. Həmçinin nəqliyyat, energetika sahələrində və humanitar sahədə əməkdaşlıqla bağlı məsələlər. Biz bütün istiqamətlər üzrə müsbət dinamika görürük.

Lakin, əlbəttə, hər bir görüşdə biz regionumuzda təhlükəsizliyə, sülhə nail olmaq məsələlərindən yan keçmirik. Biz bu gün bu barədə də danışacağıq. Biz uzunmüddətli sülhə hədəflənmişik. Biz hesab edirik ki, nəhayət bu sülhə nail olmaqdan ötrü öz tərəfimizdən

kifayət qədər konstruktiv təzislər təklif etmişik.

Beləliklə, görüşmək fürsətinə görə bir daha təşəkkür edirəm. Əminəm ki, bu görüş də çox məhsuldar olacaq. Sağ olun.

Prezident Vladimir Putin: Sağ olun.

Prezident İlham Əliyevin Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev ilə görüşü olub

Oktyabrın 13-də Astanada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev ilə görüşü olub.

Görüşdə çıxış edən Prezident Kasım-Jomart Tokayev dedi:

-Hörmətli İlham Heydər oğlu, mən Sizə, ilk növbədə, buraya səfər etdiyinizə, Zirvə Toplantısının işində iştirak etdiyinizə, yekun nəticələrə nail olunmasına verdiyiniz müsbət töhfəyə görə minnətdarlığımı bildirmək istədim. Sözsüz ki, mən bunu dəyərləndirirəm. Siz, necə deyərler, buna vaxt ayırmısınız.

Bizim ikitərəfli qarşılıqlı münasibətlərimizə gəlcə, gözəl Bakı şəhərinə səfərim

zamanı göstərilən qonaqpərvərliyə görə təşəkkürümü bildirməkdən başlamaq istədim.

Zənnimcə, bizim danışıqlar məhsuldar, maraqlı olub və deməliyəm ki, xaricdə siyasi, iqtisadi dairələrin diqqətini cəlb edib. Buna görə də Azərbaycanı müttəfiqimiz, strateji tərəfdaşımız hesab edirik, daim bu xəttə sadıq qalacağıq. Azərbaycan tək öz regionunda deyil, həm də daha geniş coğrafi miqyasda çox böyük rol oynayır. Düşünürəm ki, bizim ortaq cəhətlərimiz çoxdur və ən müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığı inkişaf etdirmək əzmindəyik. Biz bu barədə Bakıda ətraflı danışmışıq.

Bu gün gündəlikdə belə

adlandırılan Orta Dəhlizin inkişafı məsələsi durur. Dünən mənim Türkiyə Prezidenti ilə danışıqlarım olub. O da, həmçinin müvafiq qurumların rəhbərlərinin Bakıda keçirilən görüşünə dəfələrlə istinad edib. Təbii ki, onlar bu iş formatının davam etdirilməsinə hədəflənib. Bizim tərəfimizdən, əlbəttə ki, hər hansı bir problem olmayacaq, əksinə, biz də bunda maraqlıyıq. Mən açıq çıxışlarımda Orta Dəhliz adlandırılan Transxəzər marşrutu barədə həmişə danışmışam.

Bizim müxtəlif sahələrdə, o cümlədən humanitar sahədə ənənəvi əlaqələrimiz var və bunların hamısı davam edəcək. Biz Azərbaycanın

görməli dövlət xadimi Heydər Əliyevin adını daşıyan küçənin paytaxtımızda daha görkəmli yerə köçürməyin vacibliyindən danışmışıq. Belə bir yer müəyyənləşdirilmişdir. Mən onu bəyənmişəm. Bu, sadəcə, vaxt məsələsidir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dedi:

-Çox sağ olun, hörmətli Kasım-Jomart Kemeleviç. Əvvəla, dəvətə görə təşəkkür edirəm. Qardaş Qazaxıstanda yenidən olmağıma çox şadam. Həmçinin keçirilmiş Zirvə Toplantısının yaxşı nəticələri münasibətilə təbrik etmək istədim. Bu, Qazaxıstanın beynəlxalq arenada oynadığı rolun və Sizin ölkənin yüksək nüfuzunun daha bir nümayişidir.

Həmçinin sabah daha bir Zirvə Toplantısı olacaq. Yəni, başa düşürəm ki, Sizin qrafikiniz nə dərəcədə gərgindir və bu mühüm hadisələrə hazırlıqla bağlı məsələlər, əlbəttə, çox vaxt aparır. Odu ki, görüşmək fürsətinə görə şadam.

Sizə, ilk növbədə, Heydər Əlirza oğlu Əliyevin xatirəsinə dərin ehtiramınıza görə təşəkkür etmək istədim. Biz Sizinlə bu barədə danışdıq. Mən qəbul edilmiş qərarlara görə minnətdaram.

Həmçinin Azərbaycana Sizin rəsmi səfərinizi və bizim görüşümüzü, danışıqlarımızı, həm ikitərəfli gündəlik, həm də regional problemlər üzrə hərtərəfli fikir mübadiləmizi səmimiyyətlə xatırlayıram. Zənnimcə, Sizin səfərinizdən

sonra artıq yaxşı nailiyyətlər, nəticələr var, - biz indi bu barədə danışacağıq, - həm nəqliyyat sahəsində, həm də digər sahələrdə. Orta Dəhlizin inkişafı ilə bağlı məsələlər zamanın hökmüdür. Yaxşı ki, həm Qazaxıstan, həm Azərbaycan buna hazır idi, çünki bizim ölkələrdə çox müasir nəqliyyat infrastrukturunu yaradılıb ki, bu, çox böyük həcmdə yükləri artıq bu gün daşımağa imkan verir. Lakin düşünürəm ki, gələcək infrastruktur planlarımızın əlaqələndirilməsi zamanı biz Transxəzər marşrutunun buraxılış qabiliyyətinin genişləndirilməsi üzrə bundan sonrakı işləri sinxronlaşdırma bilərik. Bu, bizim ölkələrin və xalqların marağında, uzunmüddətli maraqlarda, qonşuluğumuzdakı ölkələrin maraqlarında olacaq. Yəni, bu mövzunun çox ciddi davamı olacaq.

Digər bütün məsələlər üzrə isə, Siz qeyd etdiyiniz kimi, bizim ölkələr müttəfiqdir, strateji tərəfdaşdır. Bu müttəfiqlik ortaq köklərə və ümumi maraqlara əsaslanır. Sizi Zirvə Toplantısının uğurla keçirilməsi münasibətilə bir daha təbrik etmək və qonaqpərvərliyə görə təşəkkür etmək istədim.

Görüşdə energetika, nəqliyyat-logistika sahələrində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olundu. Həmçinin Azərbaycan-Türkiyə-Qazaxıstan üçtərəfli formatda keçirilən görüşlərin davam etdirilməsi barədə fikir mübadiləsi aparıldı.

Daşkəsəndə sahibkarlığın güzəştli kreditləşdirilməsi mövzusunda tədbir keçirilib

Oktyabrın 13-də Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin dəstəyi ilə İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığın İnkişafı Fondu (SİF) Kiçik və Orta Biz-

Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş şəhidlərimizin xatirəsi yad edilib.

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyə-

yeri yaradılmışdır. Rayona investorların cəlb olunması üçün yerli resurslar nəzərə alınmaqla, bütün sahələr üzrə sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi ilə əlaqədar işlər davam etdirilir.

Dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə respublikamızda həyata keçirilən mütərəqqi sosial-iqtisadi və hüquqi islahatlar çərçivəsində yerli icra hakimiyyətlərinin qarşısında olduqca mühüm vəzifələr qoyulmuşdur. Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən kiçik və orta sahibkarlığın inkişafının dəstəklənməsi, qanunmüvafiq dəstəyin göstərilməsi üçün bütün imkanlardan istifadə edilir.

Əhəd Abiyevin çıxışından sonra SİF-in idarə heyəti sədrinin müşaviri Namiq Zeynalov Fondun fəaliyyəti və ötən illərdə gördüyü işlər barədə geniş məlumat verib. Həmçinin bildirdi ki, cari ilin ötən 9 ayı ərzində Fond tərəfindən Daşkəsən rayonu üzrə 3 layihə maliyyələşdirilib və bu yöndə işlər davam etdiriləcəkdir.

KOBİA-nın Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu üzrə koordinatoru Anar Əliyev Daşkəsən rayonunun mövcud iqtisadiyyatı və potensialı, Daşkəsən KOB dostu ofisinin fəaliyyəti və sahibkarlığın güzəştli kreditləşməsində mövcud problemlərin aradan qaldırılması üçün qarşıda duran vəzifələrdən danışdı, güzəştli maliyyə dəstəyinə ehtiyacı olan sahibkarlarla görüşün yüksək işgüzar səviyyədə keçəcəyinə ümid edərək uğurlar arzulayıb. SİF-in məsul əməkdaşı Qəzənfər Səfərxanlı isə Fondun fəaliyyətinə dair vizual maarifləndirici təqdimatla çıxış edib.

Daha sonra sahibkarların sualları cavablandırılıb, təqdim olunan layihələrin qeydiyyatı aparılıb, həmçinin Daşkəsən rayonunun iqtisadi potensialının müxtəlif aspektləri geniş təhlil edilib, bukletlər paylanıb.

nesin İnkişafı Agentliyi (KOBİA) ilə birgə Daşkəsən rayonunda fəaliyyət göstərən sahibkarlara dövlətin güzəştli maliyyə dəstəyinin verilməsi mexanizminin izah edilməsi, rayonda həyata keçirilməsi məqsədəuyğun hesab olunan nümunəvi layihələrin təqdim olunması, sahibkarlarla müvəkkil kredit təşkilatları arasında qarşılıqlı inamın artırılması məqsədi ilə "Sahibkarlığın güzəştli kreditləşdirilməsi"ne dair işgüzar görüş keçirib.

Tədbirdə Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı Əhəd Abiyev, İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun idarə heyəti sədrinin müşaviri Namiq Zeynalov, Fondun məsul işçisi Qəzənfər Səfərxanlı, KOBİA-nın Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu üzrə koordinatoru Anar Əliyev, müvəkkil kredit təşkilatlarının nümayəndələri, rayondan olan sahibkarlar və aidiyyəti üzrə müxtəlif qurumların rəhbərləri iştirak ediblər.

Əvvəlcə Ulu Öndər Heydər

Əliyevin görüş iştirakçılarını salamladıqdan sonra çıxışında deyib:

- Bugünkü görüşümüz rayon ərazisində sahibkarlıq fəaliyyətinin daha da genişləndirilməsi, məşğulluğun artırılması, bu sahədə məlumatlılıq səviyyəsinin yüksəldilməsi, sahibkarların maraqlarının müdafiəsi baxımından çox əhəmiyyətlidir.

Azərbaycan Respublikasının möhtərəm Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə biznes və investisiya mühitinin təkmilləşdirilməsi prosesində böyük nailiyyətlərə imza atılır. Rayonumuzda da sahibkarlığın inkişafı üçün əlverişli şərait yaradılmışdır.

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən rayona özəl investisiyaların cəlb olunması sahəsində mütəmadi olaraq işlər aparılır. 2022-ci ilin ötən 9 ayı ərzində rayona 190 min manat yerli özəl investisiya qoyuluşu olmuşdur ki, bunun nəticəsində də 14 yeni iş

Lətif Rəşid İraqın prezidenti seçildi

İraqın yeni prezidenti Lətif Rəşid ikinci turda 162 səs toplayaraq seçildi.

Xəbər Mərkəzi – İraqın yeni prezidenti bəlli olub. Parlamentin ikinci turunda KYB-nin müstəqil namizədi Lətif Rəşid qalib gəlib.

Lətif Rəşid ikinci turda 162 səs toplayıb. Digər namizəd və hazırkı prezident Bərhəm Salih isə 99 səs toplayıb.

İraq parlamentində keçirilən prezident seçkilərinin birinci turunda heç bir namizəd kifayət qədər səs toplaya bilməyib.

Birinci turda 277 deputat səs verib. Kürdüstan Vətənpərvərlər Birliyinin (KYB) namizədi və hazırkı prezident Barhem Salih 99 səs aldığı halda, KYB üzvü olan, lakin müstəqil olaraq seçkiyə qatılan Əbdüllətif Rəşid 157 səs toplayıb.

329 yerlik İraq parlamentində ilk turda prezidenti seçmək üçün 220 deputat tələb olunurdu.

Ona görə də seçki ikinci tura qaldı. İkinci turda 162 səs toplayan Lətif Rəşid prezident seçilib.

Digər namizəd və hazırkı prezident Berhem Salih isə 99 səs toplayıb.

Bugünkü seçkilərdən əvvəl Kürdüstan Demokrat Partiyası (KDP) öz namizədi, Kürdüstan bölgəsinin daxili işlər naziri Reber Ahmetin namizədliyini geri götürdüyünü və Lətif Rəşidi dəstəkləyəcəyini açıqlamışdı.

İraqda 2003-cü ildən sonra qurulan siyasi quruluşa görə, prezident kürdlər arasından seçilir.

Seçiləcək prezidentin hökuməti qurmağı İranın dəstəklədiyi şiə qruplarının baş nazirliyə namizədi Məhəmməd Şia əl-Sudaniyə həvalə edəcəyi gözlənilir.

İraqda 2021-ci il oktyabrın 10-da keçirilən ümumi seçkilərdən bir ildən çox vaxt keçməsinə baxmayaraq, yeni hökumət hələ də formalaşmayıb.

Lətif Rəşid kimdir?

Lətif Rəşid 1944-cü ildə Süleymaniyyədə anadan olub. 1968-ci ildə Liverpool Universitetinin İnşaat Mühəndisliyi fakültəsini bitirmişdir.

1976-cı ildə Mançester Universitetində fəlsəfə doktoru dərəcəsinə qazanmışdır. O, Yəmən və Səudiyyə Ərəbistanında FAO-nun layihə meneceri oldu. O, İraq Milli Konqresinin (İİK) İcraiyyə Şurasının üzvü seçilib. O, 1986-cı ildə Kürdüstan Milli Birliyinin Böyük Britaniya təmsilçisi olub. O, 2004-cü ildə İraqın Su Ehtiyatları Naziri olub.

Xarici ölkələrin hərbi attaşeləri Gəncədə terror qurbanlarının xatirəsini anıblar

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini Səməd Tomuyev hərbi attaşelərə hadisə barədə ətraflı məlumat verib. O bildirdi ki, humanitar atəşkəs rejiminin tətbiq edilməsinə baxmayaraq 2020-ci il oktyabrın 11-də gecə saat 02:00 radələrində Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Gəncə şəhərində çoxmənzilli yaşayış binaları raket atəşinə tutulub. Hadisə nəticəsində 4-ü qadın olmaqla 10 nəfər şəhid olub, 35 nəfər isə yaralanıb. Vətən müharibəsi dövründə Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Gəncə şəhərinə ümumilikdə 5 dəfə (4, 5, 8, 11, 17 oktyabrda) raket və ağır artilleriya ilə hücum edilib. Nəticədə 26 nəfər şəhid olub, 142 nəfər yaralanıb, şəhərdə yerləşən mülki infrastruktur obyektlərinə, nəqliyyat vasitələrinə külli miqdarda ziyan dəyib. Səməd Tomuyev tərəfindən Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən mülki infraquruluşa dəyən ziyanın aradan qaldırılması istiqamətində görülən işlər barəsində də məlumat verilib.

Tədbirin sonunda Müdafiə Nazirliyinin xatirə və təşəkkür plaketi Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının bir-

inci müavini Səməd Tomuyevə təqdim edilib

Qeyd edək ki, səfər çərçivəsində hərbi attaşelər Nizami Gəncəvi Məqbərə Kompleksində də olublar.

Burada onlara dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin yaradıcılığı barədə ətraflı məlumat verilib.

ŞƏDDADI KÜRD DÖVLƏTİ

Sülalənin banisi

X əsrin 70-ci illərində Azərbaycanın quzeyində Şəddadi kürd dövləti meydana gəldi.

Şəddadilər, əvvəllər Salarilər dövlətinin tərkibində olan Dəbil (Dvin) yörlərində yaşayırdılar. Salarilər dövlətinin zəifləməsindən istifadə edən Məhəmməd ibn Şəddad 951-ci ildə Dəbili ələ keçirib müstəqil Dəbil (Dvin) əmirliyini yaratmışdı. Soykökünə görə kürd olan Məhəmməd ibn Şəddad və onun varislərinin idarə etdiyi bu Azərbaycan əmirliyi tarixdə Şəddadi kürd dövləti adı ilə tanınır. Sonralar Şəddadilər Salarilər dövlətinin zəifləməsindən istifadə edib 971-ci ildə Gəncəni ələ keçirdilər və Azərbaycan Şəddadilər dövlətinin əsasını qoydular. Çox keçmədən Şəddadilər Gəncə ətrafında olan Bərdə, Şəmkir və b. torqlarda möhkəmləndilər. Ermənistanın şərq hissəsini ələ keçirdilər.

Fəzl ibn Məhəmmədin (985-1030) hakimiyyəti dövründə Şəddadilər dövləti qüvvətləndi. O, Gəncə ətrafındakı bütün xırda müllkləri aradan qaldıraraq mərkəzi hakimiyyəti gücləndirdi, Şəddadilərin ata-baba müllkləri olan Dəbili də öz dövlətinə birləşdirdi. Erməni hakimi Şəddadilər dövlətinə bac verməyə məcbur oldu. Bundan başqa Fəzl ibn Məhəmməd gürcülər və xəzərlərə qarşı uğurlu savaşı apardı. Onun hakimiyyəti illərində Şəddadilərlə Şirvanşahlar arasında da sıx əlaqə yaramışdı. Hər iki sülalə arasında qohumluq münasibətləri vardı. Şəddadilər digər Azərbaycan hakimləri ilə Güneydə hökmdarlıq edən Rəvvadilərlə və Tiflis əmiri Əbulfəzl Cəfər ibn Əli ilə də dostluq münasibətləri saxlayırdılar. XI əsrin 30-cu illərində Arazdan quzeydəki Azərbaycan

torpaqlarında yeni-yeni Oğuz boylarının məskən salması Şəddadilərin hərbi qüdrətini daha da artırdı. Dəbili ələ keçirməyə çalışan Bizans-erməni qoşunlarına ağır zərbə vuruldu (1037). Bizans və Gürcüstanın birləşmiş qüvvələrinin Tiflis müsəlman əmirliyini aradan qaldırmaq cəhdi də baş tutmadı (1038). Şəddadilər dövləti Əbu-l-Əsvər Şavurun (1049-1067) dövründə Gürcüstanla və onun müttəfiqi olan Şirvanşahlar dövləti ilə müharibələr apardı. Şəddadilər dövlətinin qüvvələnməsindən qorxuya düşən və bu zaman Cəfərilər sülaləsinin idarə etdiyi Tiflis əmirliyini tutmağa çalışan gürcü çarı IV Baqrat alanlarla ittifaq bağladı, 1062-ci ildə onların Dəryal keçidini aşaraq Gürcüstan vasitəsilə Azərbaycana hücum etməsinə şərait yaratdı. Bu zaman Şavur Gəncəni yadellilərə qarşı müdafiəsini möhkəmləndirdi. Bu məqsədlə onun ətrafına hasar və xəndəklər çəkdi, şəhərə möhkəm qala qapıları düzəltirdi (1063). Şəddadilər bu zaman Dəbili əldən verməmək, habelə onlardan asılı olan Ani əmirliyini müdafiə etmək üçün ermənilərə və onlara kömək edən Bizans imperiyasına qarşı da uğurla mübarizə apardılar. Kiçik Asiyanın şərqində Bizansa qarşı vuruşan Şəddadi qoşunlarının vurucu qüvvəsi oğuz türkləri idi. Bu mübarizədə Şəddadilərin daha qüdrətli müttəfiqi sonralar Səlcuq türkləri oldu.

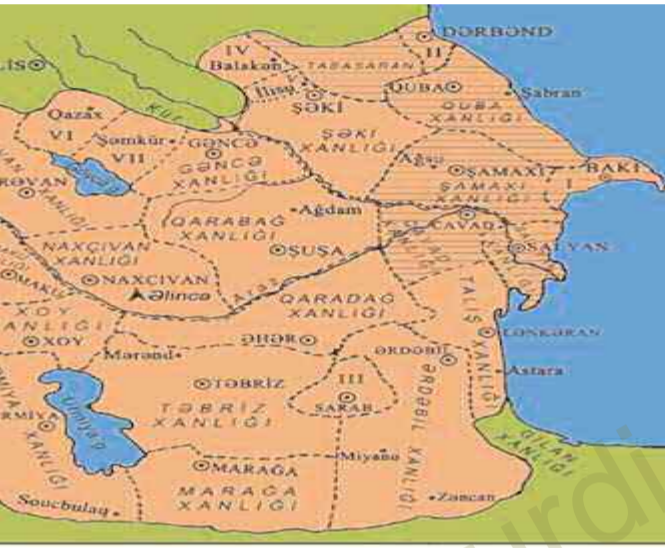
Rəvvadilər dövləti (981 – 1054)

Salarilər hakimiyyətinin zəiflədiyi dövrdə qüvvətlənən Təbriz, Marağa və Əhər hakimi Əbülhica 981-ci ildə axırıncı saları hökmdarı İbrahim ibn Mərzbanı (962-981) taxtdan salıb Rəvvadilər dövlətinin əsasını qoydu. Bu sülalənin soykökü qədim ərəb nəsilindən birinə bəşçılıq edirdi.

Azərbaycan XI-XIII əsrlərdə. Feodal dövlətlərin yaranması

Əsərəltinə alınmış xalqların azadlıq

mübarizəsi, daxili çəkişmələr, iri feodalların mərkəzi hakimiyyətə tabe olmaması Xilafəti zəiflətdi və onun ərazisində müstəqil dövlətlərin yaranmasına gətirib çıxartdı. İlk əvvəllər imperiyanın uçqarlarında, o cümlədən Azərbaycanı kiçik dövlətlər-əmirliklər yarandı (Bərdə, Qəbələ, Şəki və s.). IX əsrin ikinci yarısından başlayaraq Azərbaycan ərazisində Şirvanşah Məzyədilər, Sacilər, Salarilər, Şəddadilər, Rəvvadilər dövlətləri meydana çıxdı. Onlar ərəb əsarətindən qurtarmağa cəhd edirdilər, buna görə onların yaranması müsbət hal idi. Lakin ölkənin xırda feodal dövlətlərinə parçalanması xarici düşmənlərdən qorunmağı çətinləşdirirdi.

Şirvanşah Məzyədilər dövləti (861-1027) Xilafətinin dağılması gedişində yaranan müstəqil dövlətlərdən biri də Şirvanşahlar dövləti idi. Şirvan əvvəllər Azərbaycanın şimalında kiçik bir vilayət idi. Dərbənddən Kür çayına doğru Xəzər dənizi sahillərindəki Azərbaycan torpaqlarını əhatə edirdi. Həmin vilayətin mərkəzi Xəzər sahilində - Şamaxı-Dərbənd ticarət yolunun üstündə yerləşən Şirvan şəhəri idi. Bu dövləti Məzyədilər sülaləsi idarə edirdi. Şirvanşah Məzyədilər sülaləsi tarix ədəbiyyatında bəzən Şeybanilər və ya Yezidilər sülaləsi də adlanır. Məzyədilər kökcə Rəbie adlı ərəb tayfasından idilər. Hələ xəlifə Osmanın (644-656) zamanında Aranı işğal edən Salman ibn Rəbie bu tayfanın nümayəndəsi idi. Rəbie tayfasının Şeybanilər nəslindən olan

Məzyədilər Azərbaycanı hələ o zamandan yerləşməyə başlamışdılar. Məzyədilərin görkəmli nümayəndəsi olan Yezid ibn Məzyəd, xəlifə Harun ər-Rəşid zamanı Cənubi Qafqaz vilayətlərinin, o cümlədən Şirvanın hakimi idi. Yezid ibn Məzyəd ərəblərin Azərbaycanda möhkəmlənməsində mühüm rol oynamış, bu yerlərdə gedən döyüşlərdə görkəmli bir sərkərdə kimi ad çıxarmışdı. O, Azərbaycanda

Xilafətə dayaq yaratmaq məqsədilə buraya Rəbie tayfasından, həmçinin Misirdən və Suriyadan çoxlu ərəb köçürmüşdü. Ərəblər, əsasən, Aran, Şirvan və Dərbənddə yurd salmışdılar. Yezid ibn Məzyəd özünü də burada çoxlu torpaq müllkləri ələ keçirmişdi. Məzyədilər ilk dəfə Aranda paytaxtı Bərdə olan yarım-müstəqil əmirlik yaratmışdılar. O zaman Bərdə bütün Cənubi Qafqazda ərəb idarəçiliyinin mərkəzi idi. Yezid ibn Məzyəd iqamətgahı da Bərdədə idi. Bütün bu torpaqları o, Şirvan valisi kimi idarə edirdi. Ömrünün sonunadək Azərbaycanda yaşayan Yezid ibn Məzyəd 801-ci ildə Bərdədə ölmüş və burada da dəfn olunmuşdu. Yezid ibn Məzyəd ölümündən sonra onun oğulları Əsəd, Xəlid və Məhəmməd Cənubi Qafqaz valisi təyin edildilər.

859-cu ildə Məhəmməd ibn Yezid Gəncəni bərpa etdirib öz iqamətgahını bura köçürdü. Məzyədilərin müstəqilliyi artdı, onlar Azərbaycanda daha da möhkəmləndilər. 861-ci ildə Məzyədilər sülaləsindən olan Heysam ibn Xəlid Şirvanı

müstəqil elan edərək "Şirvanşah" titulu götürdü. 917-ci ildə qonşu Lahicanşahlıq Şirvanşahlar dövlətinə birləşdirildi. Bununla bağlı olaraq Şirvanşah Əbu Tahir (917-948) 918-ci ildə hərbi-strateji baxımdan çox əlverişli mövqedə yerləşən qədim Şamaxını bərpa etdirib paytaxtı Xəzər sahilindəki Şirvan şəhərindən bura köçürdü. Bundan sonra Şirvanşahlar dövlətinin paytaxtı Yezidiyə adlanmağa başladı. Şirvanşahlar dövlətinin müstəqilliyi daha da artdı, ərazisi genişləndi. Şirvanşahın qoşunları Qəbələ (981-982), Bərdə (982) və Şabrani (983) ələ keçirdi. IX əsrdə azadlıq müharibələrinin genişlənməsi səbəbindən Xilafət getdikcə zəiflədi. Abbasilər imperiyasının dağılması gedişində Azərbaycanda bir sıra müstəqil feodal dövlətləri meydana gəldi. Belə bir şəraitdə xilafətin işğal etdiyi ölkələrdə yerli hökmdarlıqlar əmələ gəldi və onlar xilafətə tabe olmaqdan boyun qaçırıldılar.

Babək üsyanı yatırıldıqdan sonra, IX-XI əsrlərdə Azərbaycanda yaranmaqda olan feodal dövlətləri ərəblərin hakimiyyətindən imtina edir. Belə dövlətlər sayca çox idilər. Onlardan daha nüfuzluları Şirvanşahlar, Şəddadilər, Sacilər, Salarilər və Rəvvadilər idi.

Şirvanşahlar dövləti

Şirvanşahlar dövlətinin qurucusu Məzyədilər sülaləsi hesab olunur. Ərəb mənşəli Məzyədilər Rəbie tayfasının Şeybanilər nəslinə mənsub idilər. Məzyədilər sülaləsinin görkəmli nümayəndəsi Yezid İbn Məzyəd Abbasilər dövründə Cənubi Qafqazın VI Şirvanın hakimi olmuşdu. Abbasilər xilafətinin zəifləməsindən istifadə edən Yezid İbn Məzyəd paytaxtı Bərdə olan yarım-müstəqil əmirlik qurdu. O, Aran, Şirvan, Dərbənd və Ermənistan ərazilərinin idarə edilməsini də öz əlinə aldı. Yezid İbn Məzyəd varisləri dövründə Məzyədilər öz müstəqilliklərini daha da qüvvətləndirirlər. 801 – ci ildə Yezid ibn

Məzyədinin ölümündən sonra varisləri Xəlid, Məhəmməd və Əsəd Cənubi Qafqazın hakiminə çevrildilər. Məzyədilər sülaləsinə mənsub Məhəmməd ibn Məzyəd; 859 – cu ildə Gəncəni bərpa edərək Məzyədilərin mərkəzinə bura köçürdü.

Məzyədilərin müstəqilliyini artırdı. Məzyədilərin Azərbaycanda daha da möhkəmlənməsinə şərait yaratdı.

Heysam ibn Xəlid dövründə Məzyədilər daha damüstəqilləşdilər. O, 861 – ci ildə Şirvanşah titulu qəbul edərək Şirvanın müstəqilliyini elan etdi.

Səlcuq türklərinin hakimiyyəti dövründə də Azərbaycanın dövlətçilik ənənələri aradan qalxmırdı. Azərbaycanın quzeyində Şirvanşahlar dövləti yenidən dirçəlirdi. Şirvanşah I Fəriburz (1063-1096) səlcuq sultanlarına tabe olsa da, Şirvanşahların hakimiyyətinə tamamilə son qoyulmamışdı. Böyük Səlcuq hökmdarı Məlikşahın hakimiyyətinin sonuna yaxın Şirvanşahlar yenidən qüvvələnməyə başlamışdılar. Bu zaman I Fəriburz, daha sonra isə onun oğulları II Mənuçöhr və I Afridun ölkəni müstəqil idarə edirdilər.

Səlcuq türklərinə qarşı mübarizədə gürcü çarları Şirvanşahlara yaxınlaşmağa çalışırdılar. Gürcü çarı Qurucu IV David (1089-1125) bu məqsədlə qızı Tamarı Şirvanşah I Afridunun oğlu III Mənuçöhrə vermişdi (1111). Şirvanşahlarla qohumluğun digər bir səbəbi də gürcü taqavollarının Azərbaycanın qərb torpaqlarını ələ keçirmək istəyi ilə bağlı idi. Geniş xarici siyasət planlarına malik olan gürcü çarı başqa bir qızını Bizans imperatoru Aleksey Komninin oğluna əvəz vermişdi. Çar Davidin özü isə Səlcuqlara qarşı güclü müttəfiq qazanmaq məqsədilə Qıpçaq türklərinin hökmdarı Atrakın qızına evlənmişdi. O, səlcuq türklərinə qarşı qoymaq üçün Qafqazın şimalında Gürcüstana 45 min ailə və ya 225 min Qıpçaq türk döyüşçüsü köçürmüşdü.

Neçirvan ve Mesrur Barzani'den Irak Cumhurbaşkanı Reşid'e mesaj!

Kürdistan Bölgesi Başkanı Neçirvan Barzani ile Başbakan Mesrur Barzani, Irak Cumhurbaşkanı seçilen Latif Reşid'e tebrik mesajında bulundu.

Neçirvan Barzani, sosyal medya Twitter hesabından açıklama yaparak, bugün Irak Cumhurbaşkanı seçilen Latif Reşid'i tebrik ederek, başarılar diledi.

Mesajında daha iyi bir gelecek için tarafları birlikte çalışmaya davet eden Neçirvan Barzani, halkın sorunlarına cevap verebilecek bir hükümetin kurulması temennisinde bulundu. Tüm Iraklıların anayasal haklarının korunması vurgusu!

Ayrıca Başbakan Mesrur Barzani ise açıklamasında Latif Reşid'i arayarak, Irak Cumhurbaşkanı seçilmesinden dolayı tebrik ettiğini vurguladı.

Twitter hesabından açıklama yapan Başbakan, "Önemli görevinin sorumluluğu gereği kendisinden, Kürdistan Bölgesi'yle birlikte tüm Iraklıların anayasal haklarını koruması talebinde bulundum" ifadesini kullandı. Ayrıca Başbakan, "Hepimiz çok fazla kargaşaya katlandık. Şimdi yeniden başlamak için gerçekçi bir iradenin olması gerekiyor. Artık halkın istek ve talepleri ihmal edilemez" sözlerine yer verdi. **PeyamaKurd**

Kürdistan Bölgesi Bakanlar Kurulu toplandı

Bakanlar Kurulu toplantısı gerçekleştirildi. Kürdistan Bölgesi Başkanı Mesrur Barzani başkanlığında ve Başbakan Yardımcısı Qubad Talabani'nin katılımıyla Kürdistan Bölgesi Bakanlar Kurulu bir önceki gün 12 Ekim 2022 Çarşamba günü toplantı düzenledi. Başbakan Mesrur Barzani başkanlığında ve Başbakan Yardımcısı Qubad Talabani'nin yapmış olduğu katılımı beraber Kürdistan Bölgesi Bakanlar Kurulu dün 12 Ekim 2022 Çarşamba günü gerçekleştirildi. Düzenlenen bu toplantıda, Kürdistan Bölgesi'ndeki maden yatırım projesi taslağı tartışmaya ve fikir alışverişine sunuldu. Başlangıçta Başbakan ve Başbakan Yardımcısı, ekonomi kaynaklarını genişletmek ve maden kaynaklarına yapılan yatırımı yeni bir bakış açısıyla organize etmek için önemli bir adım olan madencilik yatırım projesinin varlığının önemine değinerek dikkatleri ona çektiler. **PeyamaKurd**

Almanya'dan Kürdistan Bölgesi kararı!

Almanya hükümeti askerlerinin Irak ve Kürdistan Bölgesi'ndeki görev süresini uzatmaya karar verdi.

Almanya, NATO'nun terör örgütü IŞİD ile mücadele çerçevesinde Irak ve Kürdistan Bölgesindeki askerlerinin görev süresini 31 Ekim 2023 tarihine kadar uzatmayı kararlaştırdı.

Bakanlar Kurulu'nun kararı 21 Ekim tarihinde Almanya Federal Meclisi'nde görüşülerek, onaylanması bekleniyor. Almanya geçtiğimiz yıl askerlerin görev süresini 31 Ekim 2022 tarihine kadar uzatmış, Irak ve Kürdistan Bölgesi'ndeki asker sayısını en fazla 500 ile sınırlandırmayı kararlaştırmıştı. Alman askerleri, Irak ordusu ile Peşmerge Güçlerine IŞİD'e karşı mücadele kapsamında eğitim ve danışmanlık desteği veriyor.

2014'den itibaren Almanya IŞİD ile mücadelede Peşmerge Güçlerine özellikle silah ve mühimmat temininde önemli rol üstlendi. NATO'ya bağlı Almanya ordusu, 2020'den itibaren Peşmerge ve Irak güçlerine radar ve gözetleme uçakları sağlayarak, havadan gözetleme ve istihbarat toplama faaliyetlerinde yardımcı da bulunuyor. **PeyamaKurd**

Başkan Barzani: Halkımızın iradesinin göz ardı edilmesine izin verilmedi

Başkan Mesud Barzani, "Kürdistan halkının iradesinin göz ardı edilmesine izin verilmedi" vurgusu yaptı.

Başkan Barzani, Irak'ta dün yapılan Cumhurbaşkanı seçimine yönelik yaptığı açıklamada önemli değerlendirmeler yaptı.

Ekim 2021'de Irak'ta yapılan genel seçimlerin sonuçlanmasından bu yana Kürdistan halkının istek ve haklarının ihlal edilmesine yönelik pek çok girişimde bulunduğu belirten Başkan Barzani, Kürtlerin iradesi dışında birinin cumhurbaşkanı olarak kabul ettirilmeye çalışıldığını dile getirdi.

Başkan Barzani, "Fakat bu çabalar sonuç vermedi ve Kürdistan halkının iradesinin göz ardı edilmesine izin verilmedi" sözlerini kullandı.

Kendileri için ilkeli duruşun mevki ve rütbeden daha önemli olduğuna dikkat çeken Başkan Barzani, "Nihayetinde bu ilke sayesinde hiç kimse Kürt milletinin iradesi dışında bir cumhurbaşkanı empoze edemedi" şeklinde konuştu.

Diğer yandan Başkan Barzani, bundan sonraki süreçte Irak ile Kürdistan Bölgesi'nin çıkarlarına dönük adımlar atılmasını, yeni bir atmosferin siyasi yaşama etki etmesini, engel ve sorunların ortadan kalkmasını umduğunu söyledi. **PeyamaKurd**

KSDP liderinden Xaneqin uyarısı!

KSDP lideri Muhammed Hacı Mahmud, Xaneqin'de durumun kötüye gittiği yönde ikazda bulun-

Irak'ın içinde bulunduğu kötü durumdan dolayı seçimlerin üzerinden bir yıl geçmesine rağmen

"Koparılan bölgelerde (Kürdistan bölgeleri), Kürtler atalarının topraklarından sürülüyor, buna rağmen Kürtlerin ölümleri ve mezarlıkları diğer ulusların yaşayanlarından daha fazladır. Kendiniz de görüyorsunuz ki esir almışlar ve Xaneqin'e gelen o kahramanlar Kürtlere karşı tehditlerde bulunuyor, Araplaştırma siyasetini uyguluyor.

Arap-İsrail Savaşı'nda Irak ordusunun büyük bölümü esir alındı ve kaçtılar. İran-İrak Savaşı'nda binlerce Iraklı asker esir alındı. Kuveyt Savaşı'nda binlercesi esir düştü. Şimdi ise silahsız Kürtler üzerinden kendilerini deniyorlar.

Eğer hükümetin gerekçeleri var ve güç kullanamıyorsa, izin verin Sosyalist Parti güçleri birkaç saatte Xaneqin'e ulaşacaktır. Mücadele, şehit ve direniş kenti aziz Xaneqin'de yabancıların kara postallarıyla yerleşmesine izin vermeyeceğiz." **PeyamaKurd**

du. Kürdistan Sosyal Demokrat Parti (KSDP) Genel Sekreteri Muhammed Hacı Mahmud yaptığı yazılı açıklamada, Kürdistan Bölgesi idaresi dışında kalan Kürdistan bölgelerde Araplaştırmanın devam ettiği ve Kürtlerin tehlikede olduğuna dikkat çekti.

Hacı Mahmud açıklamasında,

men hükümetin kurulmadığını hatırlattı.

KSDP lideri, "İçinde bulunduğumuz bu kötü duruma rağmen halen Kürtleri unutmamış değiller. Petrol Bakanı ve zelim mahkemeleri her gün Kürdistan Bölgesi'ni tehdit ediyor, sorun yaratıyor" diyerek şu sözlerle devam etti:

Sudani: Kürdistan Bölgesi ile olan ilişkilerimizi güçlendireceğiz

Irak'ta hükümet kurma görevi verilen Muhammed Şiya Sudani, Kürdistan Bölgesi ile ilişkileri güçlendirmek ve çözüm bekleyen anlaşmazlıkları gidermek için çalışacaklarını belirtti.

Sudani, yeni seçilen Irak Cumhurbaşkanı Latif Reşid tarafından hükümeti kurmak üzere görevlendirilmesi sonrası yaptığı ilk konuşmada, "Federal hükümet ile Kürdistan Bölgesi Yönetimi arasındaki ilişkileri güçlendirmek ve aralarındaki sorunları çözmek için anayasa çerçevesinde çalışacağız" sözlerini dile getirdi.

Sudani, Meclis içindeki ve dışındaki tüm siyasi partilerle koordinasyona tam olarak hazır olduğunu da kaydederek, her şartta bir arada olacaklarını, hiçbir partinin, etnik ve dini topluluğun ihmal edilmesine izin vermeye-

ceklerini söyledi.

"Irak halkına hizmet etmek ve sorunlarını çözmek için yeni bir sayfa açılacak" diyen Sudani, güçlü bir hükümet kurmak için her türlü çabayı göstereceğini de sözlerine ekledi. Ayrıca, yolsuzlukla

güçlü bir mücadelenin hükümet için bir öncelik olacağını, yurtiçinde, devletin itibarını geri kazanma, hukukun üstünlüğünü sağlama ve kontrolsüz silahlanmayı sona erdirmeye konusunda da söz verdi. **PeyamaKurd**

Serok Barzanî: Hêvîdar im Xwedayê mezin deriyê xêr û dilovaniyê ji gelê Kurdistanê û gelên Iraq û navçeyê re veke

Serok Mesûd Barzanî bi boneya bîranîna roja jidayîkbûna Pêxemberê Îslamê Hezretî Muhemed (Silavên Xwedê lê bin) peyameke pîrozbahiyê belav kir.

Peyama Serok Barzanî: "Bi navê Xwedayê mezin û dilovaniyê ji gelê Kurdistanê û gelên Iraq û navçeyê re veke. Bi helkefta salvegera ji dayîkbûna pêxemberê mezin, hezretî

Mihemed Mistefa (Silavên Xwedê li ser bin) pîrozbahiyê li hemû misilmanên cîhan û Iraq û Kurdistanê dikim.

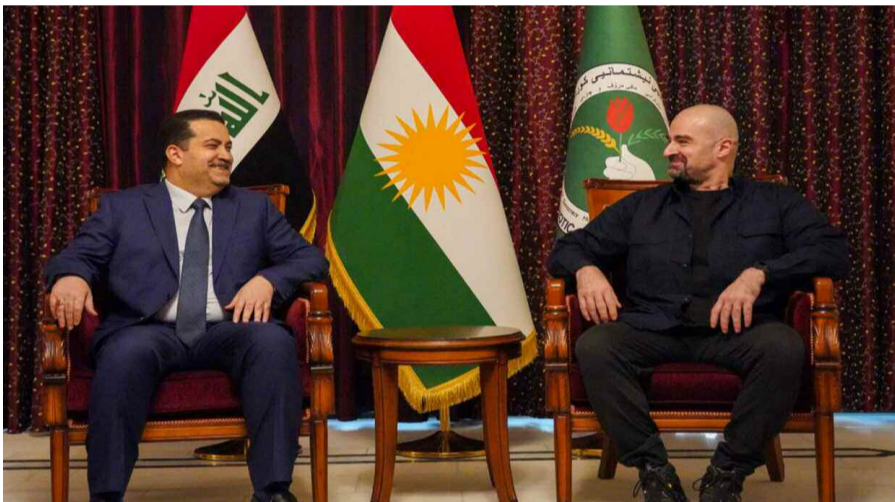
Di vê helkefta pîroz de ji Xwedayê mezin hêvîdar im deriyê xêr û bereket û dilovaniyê bi rûyê gelê Kurdistanê û gelên Iraq û navçeyê veke û aşî û mirovdostî seranserê cîhan û navçeya me vegere.

Herwiha ji Yezdanê mezin dixwazim çanda pêkvejiyan û birayetî û tebayî ya li navbera gelê me da kûrtir û berfirehtir bibe.

Wesselamun aleykum werehmetullahu weberekatuhu

Mesûd Barzanî
08.10.2022"

Mihemed Şeya El-Sudanî pesna erkên Serok Bafil di piştgirîkirina hewlên netewî de dide

Birêz Bafil Celal Talebanî Serokê Yekîtiya Niştîmaniya Kurdistanê li ofîsa Serok Mam Celal li Bexdayê pêşwaziya Serok Mihemed Şeya El Sudanî kir ku berpîrsê pêkanîna hikûmeta nû ya Êraqê ye.

Di civîneke berhemdar de, bername û stratejiya hikûmeta nû hate gotûbêjîkirin û herwiha hewlên yekrêzî hatin kirin ji bo ku ew hikûmet di heyama xwe ya yasayî de bibe hikûmeteke niştîmanî ya

xizmetkar û ber bi daxwazên zêdetir ên welatiyan ve biçê.

Di hevdîtîna de Serok Bafil Celal Talebanî careke din pîrozbahî li birêz Sûdanî kir û hêviya serkeftinê di erkê wî de xwest û tekez li ser heman pêşniyarên civîna berê jî kir û got: Parastina mafên destûrî yên gelê Kurdistanê erkê hikûmeta nû ye û ew erkê hikûmeta nû ye. divê bi heman nêrînê li gelê Kurd û hemû gelên li Êraqê binêre. Em hêvîdar

in ku her kes wek yek tîm bixebitin da ku li ser esasê destûrê bigihin berjewendiyên bilind.

Serok Bafil Celal Talebanî di hevdîtîna de amaje bi wê yekê kir ku ezmûnên berê yên desthilatdariyê dubare nabin û got: Hêvîdar im hikûmet bi nêrîneke nû ber bi rêveberiya aqilane ve biçê û xeletî û ezmûnên berê dubare neke. Pirsgrêkên siyasî bi rêveberiyê re tevlihev nekin û welatî nebin rehînen pevçûnan. Got jî: pêkanîna hikûmetê di vê dema hestiyar de, erkê mezine û emê hemû piştevanê hewlên netewî bin.

Ji aliyê xwe ve, serokê desteya serokatiyê destxweşî li hewlên Serok Bafil Celal Talebanî bo serxistina vê pêngava niştîmanî kir û got: Îro min serdana bira, heval û beşdarekî sereke yê hikûmeta nû kir, Serok Bafil û Yekîtiya Niştîmaniya Kurdistanê şîrkê me yê dilpak in û emê bi hev re ber bi avakirina paşerojê geştir ve bimeşin. PUKMEDIA

Raperê Kurd Xatar: Li bajarê min Sinê komkujî tê kirin

Raperê Kurd Xatar ê ji Rojhilatê Kurdistanê li ser xwepêşandanên Îran û Rojhilatê Kurdistanê ku piştî kuştina keça Kurd Jîna Emînî dêstpê kiribûn got "Tiştên ku niha li bajarê min Sineyê diqewimin komkujî ye."

Xatar bi rêya Instagramê bal kişandibû ser xwepêşandanên Rojhilatê Kurdistanê û Îranê ji ber ku "kes xeberan nade". Ew bi taybetî ji ber rewşa bajarê xwe Sinê, nîgeran e û hêvî dike ku bêtir kes bizanin ka li

bajarê wî Sinê bi çi diqewimin.

Raperê Kurd Xatar ê ji bajarê Sinê ji bo ku balê bikişîne ser xwepêşandanên Rojhilatê Kurdistanê û Îranê li ser hesabê xwe yê Instagramê videoyekê parvekir. Xatar diyar kir ku helwesta li hember xwepêşandanên li wê derê bi taybetî tund û tûj in, ji ber ku xwepêşander bêçek in. Xatar di videoya xwe de amaje bi yekê kir ku rewşa bajarên Rojhilatê Kurdistanê li ber bajarên

Îranê hîn xirabtir e, ji aliyê artêşa Îranê ve hatine dorpeçkirin û wiha berde-wam kir "Li wê derê komkujî tê kirin, gule li xaniyan tên reşandin û gule berî serê zarokan didin. Ew sivîl in."

Di beşeke din a videoya xwe xatar çar parçeyên Kurdistanê dide ber hev diyar kir ku rewşa Rojhilatê Kurdistanê ji parçeyên din ê Kurdistanê cudatir e ji ber li Rojhilatê Kurdistanê serhildanên bi çek tinin lê li parçeyên din wek mînak li Rojavayê Kurdistanê Kurd dikarin xwe bi çekan biparêzên lê li Rojhilatê bê çek in û li ser cadeyan ji bo mafên xwe û kuştina Jîna Emînî xwepêşandan dikan û wiha berde-wam kir "Tevî van hemûyan ji aliyê artêşê ve sivîl di malên xwe de tên gulebarankirin û zarok tên kuştin."

Herwiha Xatar ji ber helwesa bîdengiya li hember kiryarên Îranê dilgiraniyê xwe tîne ziman ku kes guh nade wan û daxwaz ji medyayê dike ku wan kiryanan bînin ziman. Hewlêr

Nêçîrvan Barzanî: Bîra min li cem qurbaniyên teqîna kana komirê ya li Tirkîyê ye

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî, bi peyamekê sersaxî li malbatên qurbaniyên teqîna kana madenê ya li bajarê Bartînê kir.

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî li ser hesabê xwe yê Twitterê da zanîn: "Bîra min li cem qurbaniyên teqîna kana komirê ya li Tirkîyê ye, ez sersaxî li malbatên qurbaniyan dikim. Hêviya başbûna bilez jî ji bo karkerên birîndar dixwazim." Li parêzgeha Bartîn a Tirkîyê do inê 14ê Cotmeha 2022yan di saet 18:15an de, di kana madenê de di kûrahiya 300 metreyan de teqînek pêk hat. PeyamaKurd

Sedir: Hikûmeta nû wê bibe hikûmeteke milîsan ku hatiye ceribandin

Tevgera Sedir bi daxuyaniyekê helwesta xwe ya li ser pêkanîna hikûmeta nû ya Iraqê ragihand û got: "Ewên beşdarî wezaretên hikûmeta nû dibin, ji me dûr in û nûnertiya me nakin."

Mihemed Salih Iraqî ku weke Wezîrê Sedir tê nasîn bi daxuyaniyekê eşkere kir: "Hikûmeta nû wê bibe hikûmeteke milîsan ku hatiye ceribandin."

Herwiha eşkere kir: "Hewldanên ji bo pêkanîna hikûmeteke niştîmanî li Iraqê têk çû."

Di berdewamiyê de Salih Iraqî da zanîn: "Plana mayîna gendel û gendelkaran li Iraqê heye û Tevgera Sedir nahêle dahata Iraqê biçê bankayên gendelan."

Di daxuyaniyê de hat destnîşankirin: "Em ê nîşanî hemû aliyan bidin ku plana xirabxwazan heye ji bo bihêzkirina desthilata xwe û têkdana her tiştên din ji bo zêdebûna gendelî û destwerdana di dahat û çarenûsa gel de, ev jî bi rêya veşartina belgenamayan û sepandina hejmûna xwe bi ser desthilata dadwerî û ewlehî û destyên serbixwe de." PeyamaKurd

Baroya Şîrnexê li "Qanûna Sansurê" ya Tirkîyê: Divê ji vê xeletiyê vegezin

Baroya Şîrnexê daxuyaniyek li ser qanûna sansurê da û ragihand, divê ji vê xeletiyê vegezin. Li Tirkîyê pêşnûmeya ku di raya giştî de wekî "Qanûna Sansurê" tê binavkirin û di parlamentoyê de 40 maddeyên wê bi dengên desthilata AKPê û MHPê hat qebûlîkirin.

Baroya Şîrnexê di derbarê wê de bi daxuyaniyeke nivîskî bertek nîşanî qebûlîkirina qanûna sansurê da.

Herwiha Baroyê destnîşan kir, ger ev qanûn bê pêkanîna wê azadiya ramanê li Tirkîyê bi temamî jî holê rabe û got: "Em bi fikar in ku bi qebûlîkirina qanûnê re 'sûcdarên fikrî' û bînpêkirina mafê azadiya ramanê zêdetir bibin. Ji ber vê sedemê em weke Baroya Şîrnexê di wê baweriyê de ne ku ji bo aştiya raya giştî neyê xerakirin divê ji vê xeletiyê vegezin. Heger weke ku Alfonso Reyes gotiye: 'Mirov nikare stranên azadiyê bi diranên çîçandî bibêje.'" PeyamaKurd

Serokwezîr Barzanî, piştgiriya xwe ji bo pêkanîna hikûmeta nû ragihand

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesûr Barzanî, bi rêya peyamê pîrozbahî li Mihemed Şiya Sûdanî kir û piştgiriya xwe ji bo pêkanîna hikûmeta

nû ya Iraqê ragihand. Serokwezîr Barzanî, ji bo erkdarkirina pêkanîna hikûmeta nû ya Iraqê, Mihemed Şiya Sûdanî pîroz kir û piştewaniya xwe ji bo pêkanîna hikûmeta nû ragihand.

Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê di peyama xwe de got, "Ez ji bo pêkanîna hikûmetê geştî, piştgiriya wî dikim ku di berjewendiya hemû welatîyên Iraqê de kar bike û baweriya rasteqîn di navbera Hewlêr û Bexdayê de bihêz bike."

Serokwezîr Barzanî, di peyameke xwe ya din de jî got, "Ev hikûmet, divê piştewaniya mafên hemû pêkhatayan bike û bi gihanê hevbeşîya rasteqîn kar bike û cihê baweriya xelkê be ku hêviya siberojeke baştir dikin."

Salek piştî hilbijartinên giştî, duh di rûniştina Parlamentoya Iraqê de Letîf Reşîd wekî Serokomarê nû yê Iraqê hatibû hilbijartin û Letîf Reşîd jî ji bo pêkanîna hikûmeta nû ya Iraqê, Mihemed Şiya Sûdanî erkdar kiribû.

PeyamaKurd

Îro 12emîn Festîvala Filmên Kurdî ya Berlînê destpê dike

Îro 12emîn Festîvala Filmên Kurdî ya Berlînê, bi fokusa "Rojava" destpê dike û heta 19 Cotmehê berdewam bike. Di festîvalê de, wê nêzikî 50 film bîn nîşandan.

Li gor zanyariyan, di 12emîn Festîvala Filmên Kurdî ya Berlînê (KFFB) de ji xeynî kurtefilm, belgefilm û filmên dirêj, wê bi bernamêyên cuda cuda yê muzîk, huner û workşopan bîn pêşkêşkirin.

Herwiha di festîvala îsal de nêzikî 50 kurtefilm, belgefilm û filmên dirêj hene û wê film li sinemayên Babylon Mitte, Moviemiento (Kreuzkolln) û FSK a li Kreuzbergê yê Berlînê bîn nîşandan.

Hat ragihandin ku fokusa festîvala îsal Rojavayê Kurdistanê ye. Di vê beşê de filmên ku li Rojava û derveyî Rojava yê li ser Rojavayê Kurdistanê hatine çêkirin wê bîn nîşandan. Herwiha ji bilî nîşandana filman, wê pêşangehek hunerî û panêl jî li ser Rojava hebin.

Merasîma vekirina Festîvala Filmên Kurdî ya Berlînê, wê li sinemaya Babylon Mitte pêk were û wê bi filmê derhênerê Kurd Mano Xelîl a Cîran destpê bike.

Derhêner Mano Xelîl ji Rojavayê Kurdistanê ye û di filmê xwe yê dawî "Cîran" de behsa çîroka malbateke Kurd a ku li Rojava di bin dîktatoriya Esed de dijîn dike.

Hat zanîn ku 12mîn Festîvala Filmên Kurdî ya Berlînê (KFFB) wê di 19ê Cotmehê de li Festsaal Kreuzbergê, bi stranên Çarnawa, Eniz Aktaş û Şîlan Aktaş û DJ Bariş Cengiz bi dawî bibe.

PeyamaKurd

Serok Barzanî: Destûr nehat dayîn ku îradeya gelê Kurdistanê bê paşguhkirin

Serok Mesûd Barzanî peyamek li ser hilbijartina Serokomarê nû yê Iraqê belav kir û got, "Destûr nehate dayîn ku îradeya gelê Kurdistanê bê paşguhkirin."

Serok Barzanî li ser proseya siyasî ya Iraqê û hilbijartina serokomariya Iraqê peyamek belav kir û got "Ji dema ragihandina encamên hilbijartinan di Cotmeha sala borî de heta niha gelek hewl hatine dayîn ku îrade û mafên gelê Kurdistanê werin binpêkirin û kesekî li derveyî lihevkerin û îradeya gelê Kurdistanê wek serokomar ferz bikin.

Lê ev hewldan bi ser neketin û destûr nehat dayîn ku îradeya gelê Kurdistanê bê paşguhkirin.

Ji bo me prensîp hertim ji meqam û pile girîngtir e û di

dawiyê de jî ev prensîp bi ser ket ku nabe ti kes li ser îradeya gelê Kurdistanê bê ferzkirin û bibe serokomar.

Hêvî dikim ku gavên bê yê proseya siyasî ya Iraqê xizmeta

berjewendiya Iraqa Federal û Herêma Kurdistanê bikin û keşûhewayeke nû jiyana siyasî bigire û dawî li pirsgirêk, asteng û krîzên berê were.

Mesûd Barzanî

Nivîskar Mehmed Uzun, li Diyarbekirê tê bibîranîn

Nivîskarê Kurd Mehmet Uzun, ji ber rastlêhatina salvegera koça xwe ya dawî, dê îro li Diyarbekirê were bibîranîn. Bernameya bibîranînê, ji aliyê hevîna Mehmet Uzun ve hat ragihandin.

Mehmed Uzun ê ku nivîskarekî Kurd bû û di qada navneteweyî de

jî xwedî cihekî girîng bû, di salvegera 15emîn a koça xwe ya dawî de dê li Diyarbekirê were bibîranîn.

Bernameya ku dê îro bê lidarxistin, ji aliyê hevîna Mehmet Uzun, Zozan Uzun ve li ser hesabê medyaya civakî hat ragihandin.

Li gorî ragihandina Zozan Uzun, dê Mehmet Uzun saet di 14:00an de li ser gora xwe bê bibîranîn û piştî vegera ji goristanê jî dê saet di 16:00an de li Qonaxa Zerzevanê ligel dost, heval, malbat û xwendevanên pirtûkên Mehmed Uzun, civatek bê danîn û dê li ser jîyan û berhemên Uzun dan û stendin û sohbet bê kirin.

Nivîskarê Kurd Mehmed Uzun, di 1ê Çileyê 1953yan de li navçeya Siwêrekê ya Rihaya Bakurê Kurdistanê ji dayîk bûye. Uzun, yek ji endamên PENê û Yekîtiya Nivîskarên Swêdê bûye û di sala 2001ê de xelata Torgny Segerstedt wergirtiye.

Nivîskarê Kurd ê ku xwedî bi dehan berhem bû, di sala 2006an de tûjî nexweşîya pençeşêrê bû û piştî salekê ango di 11ê Cotmeha 2007an de li Diyarbekirê koça dawî kir.

PeyamaKurd

P.D.P.K.S: Hûn dê bibin sîwanek ji bo hemû Êraqiyan

Îro Şemiyê, Partiya Demokrata Pêşverû ya Kurd li Sûriyê, pîrozbahiyên xwe pêşkêşî serokê hilbijartî Dr.Ebdul Latîf Reşîd kir, ji bo wergirtina posta serokatiya komara Êraqê.

Ev nivîsa pîrozbahiyê ye:

Serokê rêzdar
Serokkomara Êraqa Federal
Silav:

Bi boneya hilbijartina we di (13.10.2022) wek serokê komara Êraqa Federal, em bi navê Mekteba Siyasî ya Partiya me ya Demokrata Pêşverû ya Kurd li Sûriyê, germtirîn pîrozbahiyên xwe pêşkêşî we dikin, serketinê ji we re dixwazim, û em di wê baweriyê de ne ku hûn dê rola xwe ya bibandor di pêşvebirina prensîpa hevberdiya niştîmanî de li ser bingeha pabendbûna bi destûrê û cîbicîkirina bendên wê yê berbiçav bilfzin, bi taybetî (Madeya 140), hûn dê bibin sîwanek berfireh ji bo hemû Êraqiyan, li ser bingeha ezmûna we ya akademîk a dewlemend, û ezmûna we ya pratîkî ya kûr di birêvebirina dewletê de di dema

wezîrtiya we di hikûmetên berê yê Êraqê de, û li ser bingeha berfirehiya we ya kurdî û niştîmanî. û peywendiyên navdewletî yê ku we di

Êraqê Xwişka Şehnaz İbrahîm Ehmed dubare dikin û şanaziyê bi peywendiyên ji dil yê ku we li gel partiya me û sekreterê rihmetî

dirêjahiya xebata xwe de di serkirdayetiyê opozisyona niştîmanî de weke nûnerê Yekîtiya Niştîmanîya Kurdistanê û çend salan şewirmendê serokê rihmetî Mam Celal bidest xistiye.

Di dawiyê de em pîrozbahiya germ li we û xanima yekem a

Ebdulhemîd Derwîş digihînin we radigihînin ji bo çareseriyê wê ya adil û demokratîk di çarçoveya yekîtiya welat de.

Qamişlo 14.10.2022

Mekteba Siyasî ya Partiya Demokrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê

PUKMEDIA

Almanya êrîşên vê dawiyê yên ser Herêma Kurdistanê şermezar kir

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî îro Pêncşema 13.10.2022yan pêwendiyêke telefonî ji Wezîrê Dewletê yê li Wezareta Derve ya Almaniyayê Tobias Lindner pê gihîşt.

Di pêwendiya telefonî de Wezîrê Dewletê yê li Wezareta Derve ya Almaniyayê Tobias Lindner êrîşên van demên dawî yên ser Herêma Kurdistanê şermezar kir û ragihand, binpêkirina ser-

eriyê axa Iraq û Herêma Kurdistanê nayê qebûl kirin, ji bo vê mebestê jî, ji nêz ve çavdêriya bûyeran dikin.

Wezîrê Dewletê yê li Wezareta Derve ya Almaniyayê piştevanîya welatê xwe ji bo seqamgîrbûna rewşa Iraq û Herêma Kurdistanê û pêkanîna hikûmetekê ku rengdana encama hilbijartinan û rêzgirtina li demokrasiyê be, nîşan da.

Tobias Lindner diyar kir ku hêzên Almanya dê piştî pesendkirina ji aliyê parlamentoyê, li Iraq û Herêma Kurdistanê bimînin.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî spasiya hevkarî û piştevanîya berdewam a hikûmet û xelkê Almaniyayê kir, daxwaza Herêma Kurdistanê jî ji bo pêşvebirina pêwendiyên ligel Almaniyayê dubare kir. **KDP.info**

Nêçîrvan Barzanî pîrozbahî li Letîf Reşîd kir: Hêvîdar im hemû alî hevkar bin ji bo pêşerojêke baştir

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî bi boneya hilbijartina wî wek Serokomarê Iraqê pîrozbahî li Letîf Reşîd kir.

Di twitekê de Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî bi boneya hilbijartina Letîf Reşîd wek Serokomarê Iraqê pîrozbahî li wî kir û hêvîya serkeftinê jê re xwest.

Nêçîrvan Barzanî hêvî kir ku hemû alî bi hev re ji bo pêşerojêke baştir û pêkanîna hikûmetekê ku bersiva daxwazên welatiyan û pirsgerîkên vê serdemê, kar bikin. **KDP.info**

Josep Borrell bang li Îranê kir: Tepeserkirin û givaştina ser xwepêşanderan rawestîne

Berpirsê Siyaseta Karên Derve ya Yekîtiya Ewropa (YE) Josep Borrell bi daxuyaniyekê bang li Îranê kir û got, tepeserkirin û

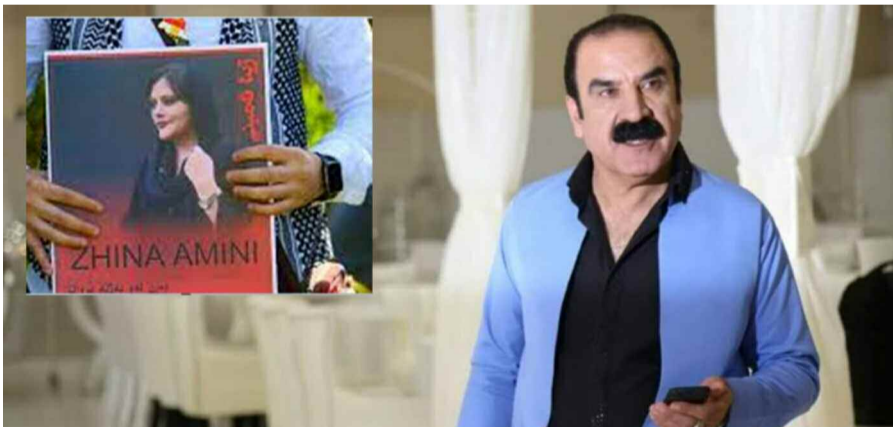
givaştina ser xwepêşanderan rawestîne û kesên ku di hefteyên dawî de hatine desteserkirin azad bike. Josep Borrell diyar kir: "Divê

eciqandina tund û tûj bi demildestî bisekine. Divê xwepêşander werin berdan."

Herwiha di berdewamiyê de eşkere kir, divê karanîna înternetê serbest be û kesên ku ji bûyerên dawî berpirs in, hesabê kiryarên xwe bidin. Borrell jî ser hesabê xwe yê twitterê destnîşan kir, wî bi Wezîrê Karên Derve yê Îranê Huseyîn Abdullahîyan re helwesta ser xwepêşandanên berdewam axiviye.

Josep Borrell eşkere kir, wî ji Abdullahîyan re careke din helwesta zelal û yekgirtî ya YE ragihandiyê û ji wezîr Abdullahîyan re got, mafê gelên Îranê heye ku xwepêşandanên aştiyane bikin û berevaniya mafên xwe yê bingehîn bikin. **PeyamaKurd**

Hengaw: Hêzên rejîma Îranê hunermendê Kurd Azîz Weysû girtin

Komela Mafê Mirovan ya Îranê Hengaw ragihand ku hêzên

asayîşa Îranê hunermendê Kurd Azîz Weysû li Rojhilatê Kurdis-

tanê li bajarê Ciwanro girtine. Hat gotin ku bi sedema kilamekî ji bo desteka xwepêşandanên rojhilatê Kurdistanê gotiye, hatiye binçavkirin.

Xwepêşandanên li Îranê û rojhilatê Kurdistanê bi sedema di 16 ê êlûnê de keça Kurd ya bi navê Jîna Emînî ji aliyê polîsên Tehranê de hatibû kuştin destpêkiribûn û heya niha dewam dikin. Heya niha di xwepêşandanên de 150 kes hatine kuştin û bi sedan kes di binçav de ne. **PeyamaKurd**

Hejmarek moşek li Navçeya Kesk ketin

Li paytexta Iraqê Bexdayê, hejmarek moşek li Navçeya Kesk a Bexdayê ketin.

Li gor zanyariyan, piştî ketina moşekan li balyozxaneyên çend welatan ên li Navçeya Kesk a Bexdayê, zengilê hişyariyê hatin lêdan. Herwiha Şaneyê Ragihandina Ewlehiyê diyar kir, Navçeya Kesk li Bexdayê û derdora wê bi 9 moşekên Katyusha hatin armanckirin û di encamê de hejmarek ji endamên asayîşê û welatiyan birîndar bûn. **PeyamaKurd**

Biden: Em digel jin û welatiyên Îranê yên wêrek in

Serokê Amerîkayê Joe Biden bi gotarekê li ser xwepêşandanên li Îran û Rojhilatê Kurdistanê axivî û got, ev xwepêşandan wê demeke dirêj berdewam bin.

Serokê Amerîkayê Joe Biden di gotareke li zankoyeke bajarê Arfîn a Floridayê ku hejmareke zêde ya xelkê Îranê dijîn de da zanîn, ew digel jin û welatiyên Îranê yên wêrek in, tiştê ku herî zêde bala wî kişandiyê, ew e ku Îran ji bo demeke dîr û dirêj nikare wan xwepêşandanên bêdeng bike.

Herwiha Serokê Amerîkayê rexne li yasayên Îranê girt û eşkere kir, jin li hemû cihanê û bi awayên cuda rastî tundûtûjiyê tên lê pêwîst e li ber xwe bidin, nabê kes jê re bêje pêwîst e çi cilekê li xwe bîkî. Biden got, pêwîst e Îran sinorekê ji tûndiya dijî welatiyên xwe dayîne. **PeyamaKurd**

WHO: Li Sûriyê ji deh hezarî zêdetir kes bi kolerayê ketin

Rêxistina Tenduristiyê ya Dinyayê (WHO=World Health Organization) ragihand ku piştî li Sûriyê nexweşîna kolera destpêkiriye û heya niha, ji deh hezarî zêdetir kes bi kolerayê ketine. Rêvebirê giştî yê WHO yê Tedros Adhanom Ghebreyesus, li navenda rêxistinê li Cenevrê civîna çapemeniyê ya heftane çêkir û li ser nexweşîna kolerayê ya ku li Sûriyê û Haitiyê belav bûye agahiyan da.

Ghebreyesus, ragihand ku li seranserê Sûriyê di 6 hefteyên dawiyê de ji deh hezarî zêdetir nexweşînan hatiye dîtin. Ghebreyesus, got ku mirov dikare rê li ber mikroba kolerayê bi aşiyê û ava paqij bigre. Hetta gelek kes nikarin alavên berlêgirtina kolerayê bidest bixin. Rêvebir her weha bang li xwediyan hilberînerên aşiya kolerayê kir ku aşiya kolerayê zêdetir hilberînin û bi rêxistina WHO yê re bikevin nav pêwendiyên. Wezareta tenduristiyê ya Sûriyê do ragihand ku li Sûriyê ji ber nexweşîna kolerayê 39 kes mirine. **PeyamaKurd**

FÊSTÎVALA REWŞENBÎRÎ YÊ NIVÎSKARÊN KURD LI DUHOKÊ HAT DERBASKIRIN!

Peyva Hesên Silêvanî – serokê yekîtiya nivîserên kurd – Duhok, li destpêka festîvala Duhokê ya rewşenbîrî ya pêncê 25-26-9-2022

Rêzdar cenabê serok Mesûd Barzanî – çavdêrê festîvala Duhokê ya rewşenbîrî ya pêncê. Piştewanê meydana rewşenbîrî li Kurdistanê

Nivîserên qedirgran ji Bakur, Rojhelat, Rojava, Îraq, Elma-

darîştin ji bo buhjandin û şkestin û jinavbirna mirovê kurd û zimanê me. Nivîserên kurd grêday ax û rehûrîşalên xwe ne, evîndarên Kurdistanê xwene, lewma jimareyeka nivîseran bi serblindî xwîna xwe gorî Kurdistanê kirine.

Hêjayan:

Piştî serhildana pîroz û bayê azadyê û piştewanya baş ya hukmeta Kurdistanê, yekî-

me, di demê azadya Kurdistanê de.. Her wesa saxkirina bîreweryên neteweyî, û hêmayên kurd yên navdar mîna: Cizîrî, Xanî, Feqiyê teyran, Hacî Qadrê Kuîy, Hacıyê Cindî, Qenatê Kurdu, Enwerê Mayî, Salihê Yusifî, Cegerxwîn, Emerê Le'lê, Seydayê Tîrêj, Sadiqê Behaedînê Amêdî, Mela Taha yê Maî, Hafzê Qazî, Ehmedê Nalbend û Musayê Enterî û Arjenê Arî û yên dîtir.

Cenabê serok Barzanî:

Sipas bo cenabê we yên

rengêkê fermî û plankirî, pêtvîye, wek wê piştewanya baş ku heta 2014 berdewam bû maye.

Geşepêdana rewşenbîrî û berhemînanan hizrî pêtivî puytedan û piştewaniya xurta hukmetê ye, çunkî rewşenbîrî mirovî ava dike, civakî pêşde dibe, û kesên saxlem û jîr û berhemdar peyda dike.

U cwanîyê dide jyanê. Hindî geşepêdana aburî xurt be, eger dgelda geşepêdana rewşenbîrî û avakirna mirovî xurt nebe, destkeftên Kurdistanê wek perên li ber bayne. Em çaverêy cenabê we ne mizgîniya geşepêdana rewşenbîrî û hunerî bi rengêkê xurtir rabgehîne.

Cenabê serokî xuşk û birayên hêja:

Îro jî qelemên me, nivîsînên me, di xizmeta avadankirin û pêşdebrin û parastina destkeftên Kurdistanê de ne, ku berhemê ked û xebata şehîdên biza-va rizgarîxwaza milletê kurde.. û dijî pêla hovane ya tîrurê û tîruristane, ku Kurdistan bo xwe

we yên berêz di dîdar û gotnên xwe de dubarekirîye, nivîserên kurd û texa rewşenbîrb giştî di sengerê berevaniyê dane dijî hizrên wan yên reş û kujek.

Xuşk û birayên hêja: bi dîtina me îro jî delîveyeka dîrokiye em karwanê xebata xwe xurtir ber bi serixwebûnê bidin rê.. Lê navmalya siyasya xwe lêkbidin, yekrêzya xwe vegeşînin, mukim bikin,, nakukiyên xwe bidin aliyekî, tîrojken dîmokrasiyê biparêzin, ev eşqa bê sinora samanî û malê dunyayê û gendeliyê bihêlin, serwerî û hukimraniya kurdî biparêzin... Bila vê delîva dîroki ji dest nedin.

Mêhvanên hêja û qedirgran:

Tewerên serekî yên festîvala me ya pêncê, sê babetên giring bi xwe ve girtine: 1- Rengvedana enfalan di edebyata kurdî de, ew enfalên reş yên nêzîkî 182 hezar kurd û pêkhatiyên Kurdistanê bê ferq û cudahî kuştin û wendakirin û li biyabanên başûrê îraqê bi saxî bin axkirin, ji bilî wêrankirna pitrî 4500 gundan ji aliyê rejêma huva be'siya ve. 2- Rolê nivîseran û edebyata kurdî di parastna nasnama neteweyî da û bergirî ji mafên rewayên Kurdistanê. 3- Ziman û zimanvanî û rewşa rewşenbîrî û zimanê kurdî li parçên dî yên Kurdistanê. Vekoler û mamostayên zankoyan û nivîserên şehreza û xwedan serbor ji herêmê û parçên dî yên Kurdistanê têda pişkdarn. Êvarîyên helbestê jî bi pişkdarya 24 helbestvanên ji herêma Kurdistanê û bakur, rojava, û rojhelat û parêzgehên îraqê hene.

Hêjayan: careka dî win bixêr û xweşî hatin, ser çavan hatin - Kurdistan mala mezin ya me hemyane – pêtvî parastinê ye.

nya – Swêd û nivîserên herêma Kurdistanê

Hemî amadebûyn berêz:

Bi navê yekîtiya nivîserên kurd liqê Duhokê, em bixêr hatina we yên hêja dikin, helgîrên ala ciwanîyê û azadyê û eşqa peyvê. Em şad û serferazîn, di roja bîrhatina pênc saliya rîfranduma Kurdistanê de festîvala xwe bgêrin, rîfrandum ew biryara dîrokiya xwesera xelkê Kurdistanê bi serokatiya cenabê serok Mesûd Barzanî, ku bi hemî bawerî û wêrekî û dilsojî ev biryare dan, ji bo machîkirna çavê rojê û dakukiyê li ser mafê çarenvîsê Kurdistanê. Îro roja rîfrandumê, rojeka pîroze di dîroka hevçerxa kurdan de. Pişkdariya nivîserên hêja ji bakur, rojhelat, rojava û herêma Kurdistanê û îraqê di festîvala Duhokê ya rewşenbîrî ya 5 de, li Duhoka tena û avedan û pêkvejiyanê, cihê rêzgirtina me ye, û şeref û serbilindiyeka mezne bo me li yekîtiya nivîserên kurd liqê Duhokê, bi çavdêrî û amadebûna cenabê serok Mesûd Barzanî ye, ku hêmayê aşî û aramî û bawerî û mirovanî û berixwedanê ye ji mafên milletê kurd û aknicîyn Kurdistanî, bi hemî pêkhatiyên xwe yên neteweyî û dîni û dostê nêzîkî nivîseran û meydana rewşenbîrî ye.

Xuşk wibrayên hêja:

Nivîserên kurd, xwedan dîrokeka serferaz û jêhatî ne di parastin û pêşvebirna peyv û edebê kurdî da û berevaniyê ji nasnama me ya neteweyî û zimanê kurdî, nexasm li wî demê dijmin û nehezên kurdan pîlanên bi jehrê reşandî di

tiya me, şya rulekê dyar di geşekirina biyavê rewşenbîrî de bibîne û arîkar be di belavkirna rewşenbîriya dîmokrasiyê û xurtkirna giyanê lêbûrîne û pêkve jiyanê û qebulkirna yê dî bi hizrûbîrên xwe yên cuda, û rûyê geşê Kurdistanê bide nasîn..

Yekîtiya me, ta radeyekê karî Duhokê bike pira rewşenbîrî yê û ptirya nivîserên kurd ji hemî alyan, bi hizrûbîrên xwe yên xweser û jêkcuca, li xwe kom bike bi rêya festîvalên Duhok yên rewşenbîrî 1-2-3- 4 û eve ya pêncê ye û dîdarên Newrozê yên helbestê, û bi rêya kovara Peyv ku gelek xwedan qelem bi xwe ve grêdayne, çunkî bi herdu elfabeyên erebî û latînî derdike. û pêşwaziya şandên biyanî û gêrana simînanan mîna şandê danîmarkî, cîkî, rusî, elmanî, kenedî, erebî, û pertûkên nivîserên kurd li ser pirojê me – ji weşanên yekîtiya nivîserên kurd liqê Duhokê ku 301 pertûk hatine weşandin, ji bilî piştewaniya rêjeyî ya berhemên gelek gencan. Behra nivîserên parçên dî yên Kurdistanê û akinciyên sofyeta berê û Ewropa û ustralya jî bixweve girtiye, çunkî eve mafekî wane li ser

qedirgran, ji bo dabînkirna piştewaniya darayî û pêtiviyên vê festîvala me û berdewamiya weşana kovara Peyv, ku ber-

hemê dîtna cenabê we ye li roja 9 nîsana vê salê li baregayê Barzanî. Cenabê serokê xweştivî: daku em bi rengêkê serkeftî li ser karê xwe yê rewşenbîrî berdewam bin, nexasm ku Duhok bi cihê xwe yê ciyopolefikî pira gehandinê ye di navbera nivîserên kurd li bakur û rojava û Ewropa da û komarên sovyeta berê, piştewanya hukmeta Kurdistanê bi

kirine nîşan û armanc. Em di gel azadî û aşî û ciwanî û xemla jyanê ne, dijî rewşenbîriya reşa kuştin û serbirîne û mirinê ne,, dijî hizrên paşve-mayên tarîstana tîrurê ne.

Em serblindîn bi hêza pêş-mergê Kurdistanê, ku bi mîrxasî ax û serwerî ya Kurdistanê parastî û efsaneya da'şê şikandî û pijkandî. Şerê hizrî yê tîrurê berdewame wek cenabê

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiyə? Ev **ave**.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

diran

Ev çiyə? Ev **dirane**.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiyə? Ev **agire**.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiyə? Ev **mare**.
Bu nədir? Bu ildir.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çiyə? Ev **bizine**.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çiyə? Ev **balone**.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiyə? Ev **bacane**.
Bu nədir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çiyə? Ev **otomobile**.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çiyə? Ev **taCe**.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

Canî

Ev çiyə? Ev **Canie**.
Bu nədir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcik

Ev çiyə# Ev **Cûcike**.
Bu nədir? Bu cücədir.
Что это? Это цыпленок.
What is it? It is a chicken.

finCan

Ev çiyə# Ev **finCane**.
Bu nədir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çiyə? Ev **çave**.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çiyə? Ev **çêleke**.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

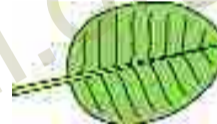
defter

Ev çiyə? Ev **dəftere**.
Bu nədir? Bu dəftərdir.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çiyə? Ev **dare**.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

belg

Ev çiyə? Ev **belge**.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

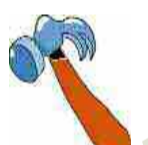
elok

Ev çiyə? Ev **eloke**.
Bu nədir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

çaynik

Ev çiyə? Ev **çaynikə**.
Bu nədir? Bu çaynikdir.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiyə? Ev **çakûçe**.
Bu nədir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

dest

Ev çiyə? Ev **deste**.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiyə? Ev **dile**.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

ker

Ev çiyə? Ev **kere**.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çiyə? Ev **zebeşe**.
Bu nədir? Bu qarpızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

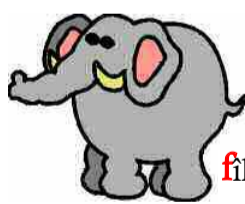
êleg

Ev çiyə? Ev **êlege**.
Bu nədir? Bu jiletir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiyə? Ev **hêke**.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

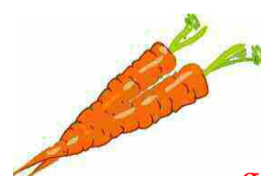
fîl

Ev çiyə? Ev **fîle**.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elephant.

fîrok

Ev çiyə? Ev **fîroke**.
Bu nədir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çiyə? Ev **gizêre**.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carrot.

gêzî

Ev çiyə? Ev **gêziye**.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

pê

Ev çiyə? Ev **pêye**.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

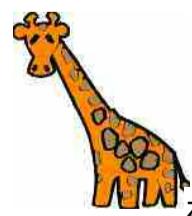
kêr

Ev çiyə? Ev **kêre**.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çiyə? Ev **fînde**.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çiyə? Ev **zerafeye**.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çiyə? Ev **goreye**.
Bu nədir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

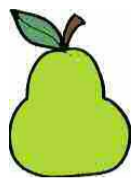

guh

Ev çiyə? Ev **guhe**.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

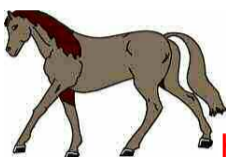
hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirc

Ev çîye? Ev hircê.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürêkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

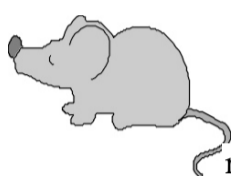
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu əlcêkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

Ev çîye? Ev lînge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îi

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

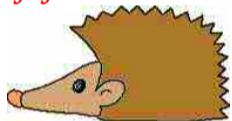

keştî

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gêmîdir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Jj

jûjî

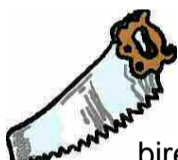
Ev çîye? Ev jûjîye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günêşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdir.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmon

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

rojname

Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjal

Ev çîye? Ev keviale.
Bu nêdir? Bu xərcəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

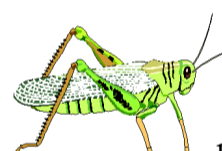
kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşığıdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

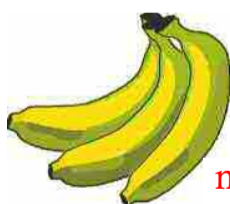
Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî

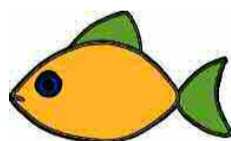
Ev çîye? Ev kûliye.
Bu nêdir? Bu çəyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

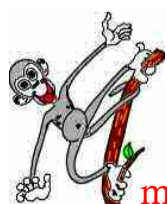
masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

Nn

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbîndir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdir.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

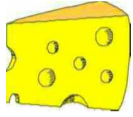

top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

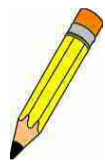
pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyey? Ev perçemeye.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

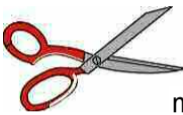

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qaçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

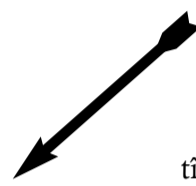
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrîşk

Ev çiyey? Ev kêwrîške.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

Şş

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev sheye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

Tt

tiîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

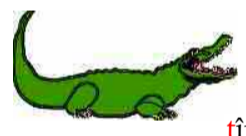
tûtî

Ev çiyey? Ev tûtiye.
Bu nədir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ıldırımır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

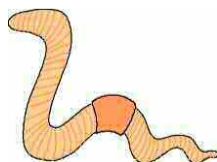
keVok

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyörçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdir.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a scorpion.

bivir

Ev çiyey? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

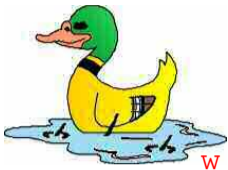
berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBƏ-ALFABƏYA BI FERHENG

Ww

w erdek

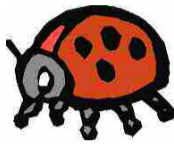
Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

wêne

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şêkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

Xx

xalxalok

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendîr.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

xanî

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

Yy

xîyar

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardîr.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

heyve

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

ew r

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

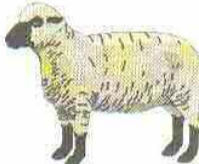
kew

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kêklickîr.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

xaç

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

berx

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

yek

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

çiya

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

zengil

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zengîr.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

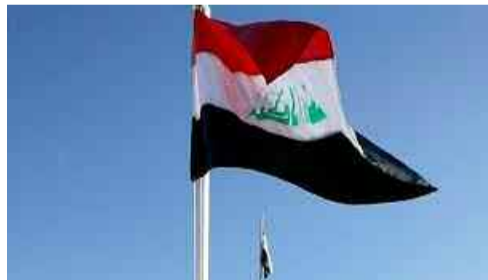
Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

derzi

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

В течение двух недель может быть сформировано новое правительство Ирака - депутат

Новое правительство Ирака может быть сформировано в течение ближайших двух недель. С таким утверждением выступил в субботу депутат иракского Совета представителей (парламента), член совета политического движения "Евфрат" Ихаб Аяйд.

"Назначенный главой правительства Мухаммед ас-Судани сможет сформировать новый кабинет министров в течение 10-15 дней", — отметил Аяйд, слова которого привел новостной портал "Шафак ньюс". По его убеждению, действия ас-Судани, направленные на создание будущего правительства, "пользуются большой политической поддержкой парламентских блоков и партий".

"Ас-Судани начал переговоры по составу правительства уже через несколько часов после своего назначения", — добавил Аяйд. "Переговоры, — по его мнению, — проходят в позитивной атмосфере".

ALFABÊ

N b/s	KURDÎ		Azerî	DİKARÎ BIXWÎNÎ
	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirilî	Latinî	
1	Aa	Aa	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	Ii	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, limon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Ûu	Юю	Ûü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Хх	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Курдские лидеры поздравили Латифа Рашида с избранием на пост президента Ирака

Высокопоставленные чиновники Иракского Курдистана поздравили Латифа Рашида с его избранием на пост президента Ирака, выразив надежду на новую "позитивную" фазу политического процесса в стране.

Латиф Рашид в четверг победил в президентской гонке в Ираке. Он был избран большинством голосов во время парламентской сессии, посвященной избранию нового лидера Ирака.

"Во время телефонного разговора я поздравил доктора Латифа Рашида с избранием новым президентом Ирака. Я выразил ему свою полную поддержку и пожелал, чтобы предстоящий этап был позитивным для народа Ирака", — сообщил в Twitter президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК) Масуд Барзани.

Президент Курдистана Нечирван Барзани также направил Рашиду поздравительное послание, в котором выразил надежду, "что все стороны будут работать вместе во имя лучшего будущего" и что следующее правительство сможет ответить на требования граждан и решить их проблемы.

Премьер-министр Масур Барзани сообщил в своем заявлении в Твиттере, что он провел телефонный разговор с Рашидом, "чтобы поздравить его с назначением новым президентом Федеративной Республики Ирак".

"Я призвал его выполнить свою торжественную обязанность по защите конституционных прав всех иракцев, в том числе в Курдистане", — отметил он.

"Мы все пережили слишком много беспорядков, и теперь должны использовать настоящую волю, чтобы начать все заново", сказал курдский премьер, подчеркнув, что потребности людей "больше не могут быть второстепенными".

Также курдские лидеры поздравили новоизбранного премьер-министра страны.

Как сообщил Масуд Барзани, он поговорил с Мохаммедом Шиа ас-Судани, пожелав ему успехов в формировании нового правительства.

Ожидается, что новый премьер-министр назовет министров своего кабинета в течение 30 дней. В противном случае, он может лишиться своей должности. kurdistan.ru

Премьер-министр Барзани и посол Франции обсудили споры между Эрбилем и Багдадом

Премьер-министр Иракского Курдистана Масур Барзани 11 октября принял посла Франции в Ираке Эрика Шевалье, чтобы обсудить в том числе остающиеся споры между Эрбилем и Багдадом.

Как сообщает канцелярия премьер-министра Барзани, стороны "обсудили последние политические события в Ираке и необходимость решения нерешенных вопросов между Эрбилем и Багдадом путем конструктивного диалога". Высокопоставленные чиновники обсудили также пути дальнейшего двусторонних отношений между Курдистаном и Францией.

Согласно пресс-релизу, премьер-министр Барзани и посол Шевалье подчеркнули важность поддержания безопасности в

регионе.

Курдистан и Франция поддерживают тесные дружеские связи. Париж как часть возглавляемой

США Коалиции по борьбе с "Исламским государством" поддерживает силы пешмерга в их борьбе с терроризмом. kurdistan.ru

СМИ: движение ас-Садр отказалось от участия в новом правительстве Ирака

Движение одного из наиболее авторитетных деятелей Ирака, шиитского имама Муктады ас-Садр отказалось от участия в формировании нового правительства страны. Об этом заявил в субботу один из ближайших соратников имама Салех Мухаммед аль-Ираки. "Мы заявляем о категорическом отказе от участия любого из представителей садристского движения в будущем правительстве страны", — указал аль-Ираки, слова которого привел телеканал Rudaw.

По утверждению аль-Ираки, "новое правительство страны безусловно будет зависимо от [неза-

конных] военизированных формирований". "Будущее коалиционное правительство, — добавил он, — не соответствует и никогда не будет отвечать устремлениям иракского народа". Как считает соратник Ас-Садр, силы, которые будут формировать новый кабинет министров, "не исполняют пожелания иракских граждан и выражают интересы своих покровителей за рубежом". В пятницу Совет представителей (парламент) Ирака избрал новым президентом страны Абдель Латифа Рашида. Он же назначил премьер-министром Мухаммеда ас-Судани, поручив

сформировать будущее правительство. Сразу после назначения новый премьер пообещал "оправдать ожидания иракцев и представить состав нового кабинета министров как можно скорее".

Как сообщил новый глава кабинета министров, президент Ирака наделил его этими полномочиями "как представителя самого крупного политического блока в парламенте". Кандидатура ас-Судани на пост премьера была представлена шиитским альянсом "Координационные силы".

Движение ас-Садр, получившее на выборах осенью прошлого года больше мест в парламенте, чем любая другая фракция, летом сложила с себя депутатские полномочия и потребовала роспуска Совета представителей и назначения новой даты выборов. Основной противоборствующей силой движению ас-Садр является альянс "Координационные силы", возглавляемый экс-премьером Нури аль-Малики. В отсутствие в парламенте представителей ас-Садр, кандидат от "Координационных сил", поддерживающих тесные отношения с Ираном, получил мандат на формирование нового иракского правительства. kurdistan.ru

Нефтяники присоединились к протестам в Иране

К массовым протестам в Иране присоединились работники нефтяной отрасли. В понедельник забастовку устроили работники крупнейших нефтеперерабатывающих заводов в Бушере, Дамаване и Эселуйе. Во вторник к протестам присоединились также работники нефтеперерабатывающего завода в Абадане.

Свыше тысячи сотрудников предприятий блокировали дороги и скандировали лозунги "Смерть диктатору".

В заявлении комитет рабочих призвал к массовым забастовкам. "Пришло время массовых протестов", — говорится в заявлении, на которое ссылается The Wall Street Journal.

Протесты в стране начались месяц назад после гибели 22-лет-

ней девушки. Ее задержала полиция нравов за неправильное ношение хиджаба. Власти Ирана сообщают, что протесты связанные с недовольством рабочих условиями труда, но сами протестующие

говорят, что их цели значительно шире. В правительстве считают, что протесты в стране организовали власти США и Израиля, которые не довольны растущей силой страны. kurdistan.ru

В США призывали Ирак воздержаться от насилия при формировании новой власти

США приветствуют результаты президентских выборов в Ираке и призывают новое руководство страны учитывать волю своего народа, воздерживаясь от насилия и разрешая спорные вопросы мирным путем, заявил в четверг официальный представитель госдепартамента Нед Прайс.

Депутаты иракского парламента ранее днем большинством голосов избрали новым президентом страны 78-летнего Абдуллафа Рашида, причем президента удалось выбрать только с четвертой попытки. Вслед за этим глава государства поручил сформировать новое правительство.

"В то время, как политические лидеры Ирака формируют новое правительство, мы призываем их учитывать волю иракского народа, который отдал голос за правительство, отвечающее его потребностям. США настоятельно призывают все стороны воздержаться от насилия и разрешать разногласия дружественным и мирным путем посредством политического процесса", - сказал Прайс в распространенном письменном заявлении.

От лица Вашингтона дипломат подтвердил приверженность США дальнейшему развитию партнерства с Ираком во имя "реализации многочисленных общих приоритетных целей". "Мы надеемся на продолжение тесного сотрудничества между нашими странами", - заключил Прайс.

Ирак находится в состоянии политического кризиса. После состоявшихся еще в октябре 2021 года парламентских выборов политические силы страны так и не смогли сформировать правительство. kurdistan.ru

В Эрбиле начинается реализация масштабного проекта посадки деревьев

К 2030 году в столице Эрбиле и прилегающих районах планируется высадить более 100 миллионов деревьев. Об этом сообщило Региональное правительство Курдистана (КРГ).

Министр муниципалитетов и туризма КРГ представил инициативу во время встречи с организацией "Nasar", местной экологической группой. Проект направлен на увеличение лесного покрова провинции. Большинство деревьев, которые будут посажены, - дубы.

Как и другие части Ирака, Курдистан пострадал от изменения климата, нехватки воды и сильных пыльных бурь. Проект озеленения провинции Эрбиль должен помочь остановить наступление пустыни. kurdistan.ru

Новый премьер-министр Ирака обещает быть приверженным совместной работе с Эрбилем

Назначенный премьер-министром Ирака Мухаммед Шиа аль-Судани в четверг, 13 октября, произнес свою первую речь после того, как новоизбранный президент Латиф Рашид поручил ему сформировать кабинет министров. Выступая, он подтвердил свою приверженность сотрудничеству с властями Иракского Курдистана.

Спустя более года после парламентских выборов парламент Ирака смог избрать нового президента страны. Латиф Рашид получил 162 голоса против 99 голосов, отданных за кандидатуру бывшего президента Бархама Салиха.

В своем телевизионном выступлении Судани заявил, что его кабинет будет стремиться к совместной работе и укреплению отношений с Региональным правительством Курдистана (КРГ) в соответствии с Конституцией Ирака.

У нового премьера есть 30

дней для формирования следующего правительства.

Как подчеркнул новый премьер-министр, борьба с коррупцией будет главным приоритетом его кабинета.

Касательно отношений с соседними странами, Судани заявил, что они должны уважать суверенитет Ирака и воздерживаться от вмешательства в его внутренние

дела, и что Багдад не позволит ни одной из сторон использовать иракскую территорию в качестве "арены для агрессии против других".

Однако он также подчеркнул важность сотрудничества, взаимопонимания и координации между Ираком и соседними странами для лучшего решения их проблем безопасности. kurdistan.ru

Ракетный обстрел "Зеленой зоны" Багдада: есть жертвы

13 октября не менее девяти ракет "Катюша" были выпущены по укрепленной "Зеленой зоне" в Багдаде, в результате чего несколько сотрудников службы безопасности получили ранения, нанесен материальный ущерб.

В Багдаде были слышны сирены, и иракская служба безопасности подтвердила, что девять ракет упали в "Зеленой зоне", где расположены правительственные здания и иностранные миссии. Несколько сотрудников службы безопасности были ранены, их число не уточняется.

По другим данным, одна из ракет упала на заднем дворе

офиса премьер-министра, не взорвавшись. Еще один удар был нанесен по штаб-квартире партии "Дава" недалеко от аэропорта Мутанна на западе Багдада.

Ракетный обстрел произошел, когда иракский парламент готовился к сессии, посвященной избранию нового президента страны.

Ответственность за ракетный обстрел не взяла на себя ни одна группа.

Премьер-министр Мустафа аль-Казими написал в Твиттере, что его правительство поддерживает "выполнение конституционных сроков для прекращения

политического кризиса", добавив, что он поручил силам безопасности обеспечить охрану парламента и продолжение сессии.

Премьер-министр также отверг "любые попытки воспрепятствовать демократическому процессу".

"Мы поручили службам безопасности принять все необходимые меры для обеспечения безопасности и предотвращения любых попыток применения неконтролируемого оружия", - заключил Казими.

Посол США в Ираке Алина Л. Романовски осудила нападение и вновь призвала все стороны разрешить свои споры путем диалога.

"Атаки, подобные этим, подрывают демократию и загоняют Ирак в ловушку вечного цикла насилия", - заявила посол. Посол Великобритании в Ираке Марк Брайсон-Ричардсон выступил с аналогичным заявлением. "Сегодняшнее нападение на международную зону совершенно неприемлемо. Насилие не имеет отношения к политическому процессу, и государственным учреждениям должно быть позволено действовать", написал он в Twitter. kurdistan.ru

В результате авиаудара Турции под Эрбилем пострадала молодая женщина

16 октября турецкий авиаудар по району Соран провинции Эрбиль Иракского Курдистана привел к ранению минимум одного мирного жителя. Как сообщил телеканалу "Kurdistan24" мэр подрайона Сидакан Эхсан Чалаби, около 12:30 беспилотник атаковал курортные зоны Роби и Ривалл. В результате была ранена 30-летняя женщина. Она доставлена в больницу.

Граничащий с Ираном и Турцией Сидакан регулярно подвергается бомбардировкам со стороны армий двух соседних стран, пытающихся преследовать иранских курдских оппозиционеров и партизан турецкой "Рабочей пар-

тии Курдистана" (РПК).

Недавние смертоносные бомбардировки Ирана подверглись

осуждению мировых лидеров, призвавших уважать суверенитет Ирака и Курдистана. kurdistan.ru

ДИПЛОМАТ

№ 38 (502) 10-16 Октября 2022-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Спикер парламента Ирака и кандидат в премьер-министры провели переговоры в Эрбиле

Высокопоставленная иракская делегация во главе со спикером парламента Мохаммедом аль-Халбоуси 10 октября прибыла в столицу Курдистана, Эрбиль, для проведения встречи с высшими курдскими официальными лицами.

Халбоуси сопровождали Мохаммед Шиа аль-Судани, кандидат проиранской "Координационной структуры" на пост премьер-министра Ирака, и Фалих Файяд, председатель ополчения "Хашд аш-Шааби".

Целью переговоров было обсуждение вопроса о формировании следующего правительства Ирака, в том числе вопроса о кандидате в президенты.

В понедельник исполнился год с даты проведения парламентских выборов в Ираке. Новое правительство с тех пор так и не было сформировано. В связи с этим Миссия Организации Объединенных Наций по содействию Ираку (МООНСИ) выступила с заявлением, пред-

ложив всем политическим партиям начать диалог без каких-либо предварительных условий. Соединенные Штаты и Франция также призвали все иракские политические силы ускорить шаги по формированию следующего правительства на основе мирного диалога.

На встрече с президентом "Демократической партии Курдистана" (ДПК) Масудом Барзани иракская делегация обсуждала формирование нового правительства, политическую ситуацию в Ираке и выборы нового президента страны.

Стороны договорились "изучить эти чувствительные вопросы" и решить их до проведения парламентской сессии, которая будет посвящена этим вопросам.

На следующий день, 11 октября, спикер иракского парламента сообщил, что голосование за кандидата на пост президента Ирака состоится в четверг.

kurdistan.ru

ООН призвала политиков Ирака к диалогу и обеспечению реальных потребностей народа

ООН призывает противостоящие политические силы Ирака начать конструктивный диалог и предпринять меры для обеспечения реальных потребностей народа. Об этом говорится в распространенном в понедельник заявлении Миссии ООН по содействию Ираку (МООНСИ).

"Все заинтересованные стороны должны без предварительных условий достигнуть компромисса и вступить в значимый диалог, - отмечает МООНСИ. - Они призваны сообща выработать такое решение проблем страны, которое бы подтверждало их приверженность ранее публично заявленным целям - обеспечить основные потребности иракского народа и создать полностью дееспособное и эффективно работающее правительство". "Год назад иракцы пришли к избирательным урнам с надеждой обеспечить новое будущее своей страны, - указывается в документе. - Успешное проведение тех выборов далось не легко, к ним привели протесты по всей стране, в которых погибли несколько сот молодых иракцев. Но затем последовали политические распри, что породило разочарование в обществе. Затянувшийся кризис усиливает нестабильность. Попытки заинтересованных сторон покончить с кризисом пока завершались провалом. Политикам пора выполнить свой долг и принять ответственные решения". В октябре прошлого года в Ираке состоялись парламентские выборы, по итогам которых блок влиятельного шиитского имама Муктады ас-Садра сформировал крупнейшую фракцию парламента. Имам вступил в коалицию с Демократической

партией Курдистана Масуда Барзани и суннитским альянсом "Суверенитет". Тем не менее главному оппоненту ас-Садра - шиитскому альянсу "Координационные силы" - удавалось блокировать инициативы его коалиции и препятствовать формированию правительства. По этой причине 10 июня депутаты ас-Садра объявили о выходе из парламента, они пытаются добиться роспуска законодательного органа и проведения новых выборов. Они также бойкотируют иницилируемые премьер-министром Мустафой аль-Казыми встречи политических сил, направленные на урегулирование ситуации.

kurdistan.ru

Парламент Ирака избрал Абдуллатыфа Рашида президентом страны

Депутаты иракского парламента в четверг большинством голосов избрали новым президентом страны 78-летнего

Абдуллатыфа Рашида, следует из результатов голосования. Президента удалось выбрать только с четвертой попытки за восемь месяцев. В первом туре выборов на заседании в четверг Рашид набрал 157 голосов депутатов, Салех - 99. В заседании принимали участие 277 парламентариев. Ввиду того, что ни один кандидат не смог получить две трети голосов депутатов, был объявлен второй тур.

Ко второму туру в зале присутствовали 269 депутатов из-за бойкота со стороны одного из блоков. "Рашид получил 162 голоса, Салех - 99", - сообщило госагентство INA. Восемь бюллетеней признаны недействительными.

Рашиду 78 лет, он был ярким противником режима Саддама Хусейна, с 2003 по 2010 годы возглавлял министерство водных ресурсов, а с 2010 года занимает пост старшего советника президента Ирака. Женат, имеет двух сыновей и дочь, говорит на арабском, курдском и английском языках.

Демонстранты в Багдаде ранее решили прекратить акцию протеста в центре города и дать политическим силам срок до 25 октября, чтобы выйти из политического кризиса. Протестующие пригрозили усилением протестов и потребовали формирования переходного правительства под эгидой ООН.

Согласно иракскому законодательству, парламент избирает главу государства большинством в две трети голосов. Досрочные парламентские выборы прошли в Ираке 10 октября 2021 года. Парламент нового созыва в феврале и марте из-за отсутствия кворума трижды не смог выбрать нового президента, который должен дать мандат самой крупной коалиции в парламенте на формирование правительства. Последнее заседание парламента по выборам президента, состоявшееся 30 марта, было закончено без определения новой даты голосования.

В заседании в четверг не участвовали 73 депутата блока шиитского лидера Муктады ас-Садра, демонстративно отказавшиеся от своих мандатов летом. В июне 64 депутата принесли присягу вместо ушедших из парламента "садристов".

В соответствии с практикой, введенной после американского военного вторжения в Ирак в 2003 году, президентом становится представитель курдской общины. Срок президентских полномочий - четыре года, конституция допускает максимум два срока подряд на этом посту. Полномочия главы государства истекают с окончанием срока полномочий парламента. При этом президент продолжает выполнять свои обязанности до избрания нового главы государства, которое должно пройти в течение 30 дней после первого заседания парламента нового созыва.

kurdistan.ru

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbir:

Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı Az1040, soğaq S.Mehmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500